

ZPRAVODAJ

GLADÍRIS

ÚNOR 2000

Č. 108

ROČNÍK XXXII.

ZPRAVODAJ GLADIRIS č.108

Ročník XXXII

únor 2000

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečičků, kosaticů a denívek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně. Řídí redakční rada.
Tiskne SLAK s.r.o. 764 21 Zlín. Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.

Obsah:

strana:

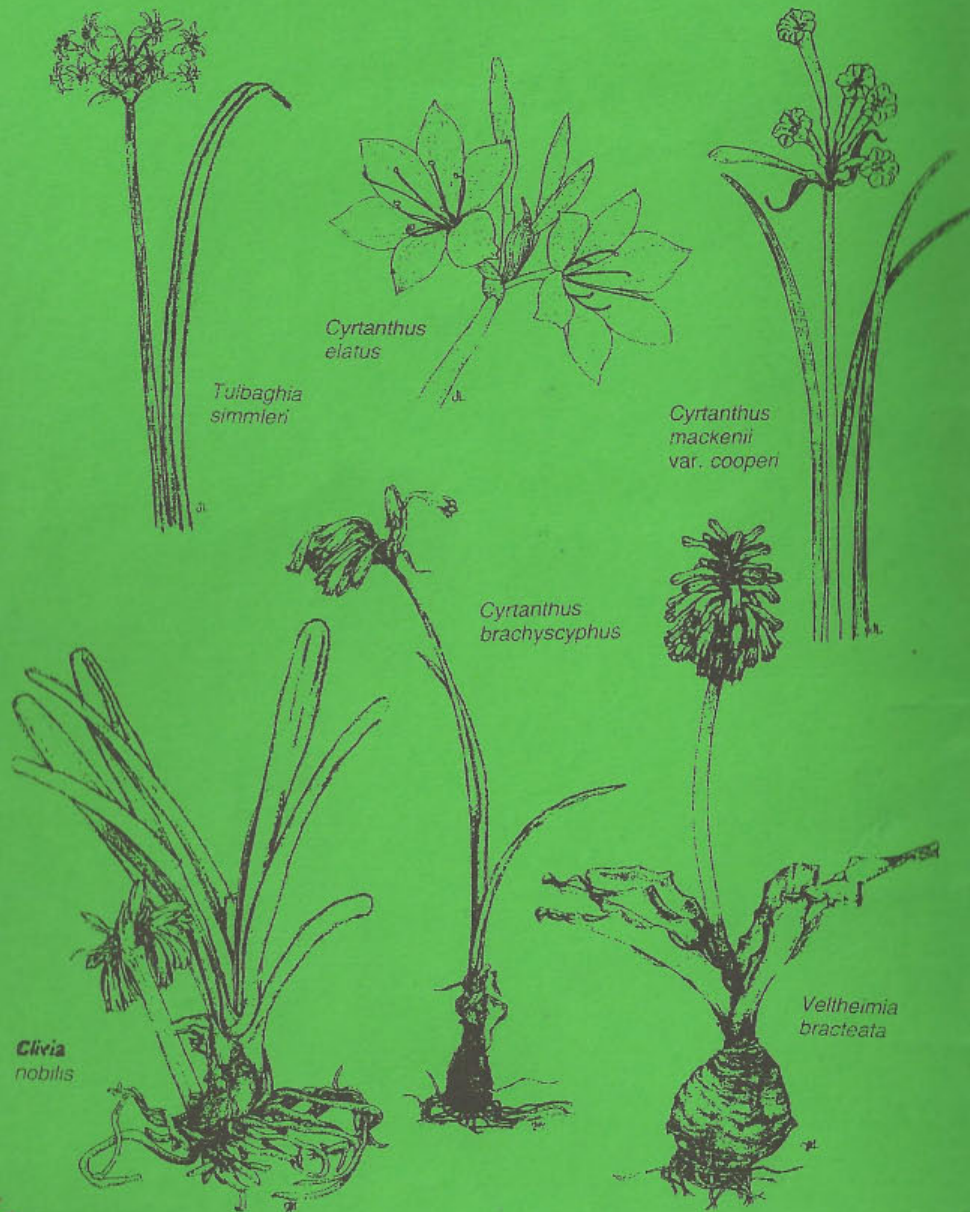
Výroční členská schůze	2
České gladioly v Anglii.....	3
Virosní gladioly	4
Až se nová sezona zeptá	5
Bakteriální chřastavost	11
Alternativní způsoby vyočkování hlíz.....	12
TOP-TEN.....	13
Oceněné denívky	15
Pěstování jihoafrických cibulovin a hlíz.....	17
Možnosti objednání jihoafrických cibulovin a hlíz.....	34
Novinky v katalogu Thompson & Morgan	40

EVIDENCE členů a přihlášky do organizace:

Změny Vaší adresy, telefonního čísla, nové přihlášky posílejte na adresu matrikáře: Žufan Antonín, U pumpy 23, 317 05 Plzeň

ANKETA za rok 1999:

Vyhlášení ankety za rok 1999. V tomto Zpravodaji najdete anketní listek, prosím, uveďte pořadí 10 nejlepších mečičků a zašlete na adresu: P.Mimránek, 763 01 Mysločovice 169, nebo předejte osobně na členské schůzi.

VÝBOR ZSO GLADIRIS ZVE VŠECHNY SVÉ ČLENY NA VÝROČNÍ ČLENSKOU SCHUZI

Která se koná v sobotu 12.února 2000, v Internátní škole a učilišti, tř. Tomáše Bati, 1266 Otrokovice

Schůze proběhne dopoledne ve velkém sále s tímto programem:
(Snídaně v bufetu od 7.00, burza přebytků a setkání mečíkářů)

VČS v 9.00 hod.

Zahájení.

- 1) Zpráva o činnosti ZSO za rok 1999
- 2) Zpráva o hospodaření za rok 1999 a návrh rozpočtu
- 3) Zpráva revizní komise
- 4) Projednání výstavy mečíků v Novém Jičíně(12. 13.srpen)
- 5) Organizační záležitosti, (přestávka)
- 6) Diskuse
- 7) Schválení usnesení
- 8) Závěr schůze (oběd v přísálí od 11.30-12.00)

Ubytování a stravování: Ubytování v uvolněných pokojích po studentech sloty, se společnou sprchou a toaletou pro dva pokoje. Možnost zajištění jednoho pokoje pro manžely. Stravování : v pátek večer je možno na večeři dojet do hotelu Barum, nebo nejbližší restaurace, pití bude zajištěno v promítacím salonku. Prosím, počet obědů a noclehů nahláste na mou adresu: P.Mimránek, 763 01 Myslčovice 169, nebo telefonem 067/7121144 večer. Každopádně si obědy a noclehy zajistěte nejpozději 14 dní předem.

Schůze výboru ZSO ČZS GLADIRIS

proběhne v pátek 11.února večer od 18. do 19.30

po schůzi výboru proběhne setkání redakční rady, zváni jsou všichni
příspěvatelé , RNDr.deylily Sehnoutka, prof.spec.cib.Pernica,
Ing bulbs & iris.Nejedlo, Rohlíček, pohádk.bak.VI.Novák etc.

Večer budou promítány přinesené diapozitivy, burza pro náročné, eventuelní změna večerního programu vyhrazena

České gladioly v Anglii.

Arthur Smith, Garden News, Anglie

V průběhu 70.a 80.tých let bylo do Československa dovezeno amatérskými pěstiteli hodně nových odrůd mečíků z Holandska a hlavně z USA.

V roce 1990 jsem byl požádán, abych hodnotil mečíky na výstavě v Luhačovicích. Překvapily mne klasy umístěné v krásných skleněných vázách, ale hlavně fakt, že všichni vystavující byli také šlechtiteli a při kvalitě vystavovaného materiálu jsem měl skutečně hodně práce vybrat vítěze.

České kultivary jsou známé svým hlubokým zvlněním a pevnými lupeny. Jejich jediným nedostatkem v počátku 90.let byly krátké klasy. Toto se ale v posledním období dramaticky změnilo. České kultivary jsou dnes plně hodnotné v porovnání i s těmi nejlepšími z Holandska a USA. Několik odrůd a semenáčů jsem testoval poslední léta a tyto mohu doporučit pro pěstování na zahradách i pro výstavy.

GLADIRIS od Ivana Šarana je krásný jemně oranžově růžový , stálý kandidát na Grand Champion, FIGARO nádherná bílá, která Vás uchvátí hlavně ve váze, REQUIEM, tmavá, krvavě červená a jedna z nejlepších v této barvě, které jsem pěstoval. SAMSON je velmi kvalitní tmavě růžový a spolu s DELILAH, (tmavě lososová se žlutým okem) tvoří dvojici , kterou by jste měli mít. BLACK DANCER od J.Koníčka je černě červený se sametovým stínem a mohl by být z nejlepších v této barvě. BLUEBERRY WINE není výstavní typ, ale barva je krásně purpurově červená s obdivuhodným zvlněním a pevností květů. GENERAL PATTON je sametově červený s velikým bílým hrdlem. Igor Adamovič šlechtí i výstavní variety, ale je znám především svými exotickými kultivary. BICOLOR PARADE má venkovní petály šarlatové, vnitřní jsou středně růžové s jemnějšími konci, silně zvlněné i voskové. FLOWER CITRUS je bílý s jemně zelenými konci petálů, s lehkou vůní. INCA GOLD je voskový, červený se zlatými konci petálů, na konci ještě šarlatovými. SILVER HYACINT má intenzivní stříbrně modrou barvu a obdivuhodné zvlnění i vosk. Květy nemají nejlepší uchycení, ale klasy jsou ideální pro vazačskou práci.

přeložil : Ivan Šaran

Poznámka překladatele :

GARDEN NEWS jsou specializovanou tiskovinou pro zahradnickou veřejnost v Anglii a vycházejí nákladem 350 000 kusů každý týden. A.Smith je jedním z nejznámějších pěstitelů, vystavovatelů i hodnotitelů mečíků (ale i narcisů) v Anglii. Patří do desítky hodnotících (jediný z Evropy) pro nejlepší kultivary americké TOP TEN NAGC. V roce 1990 navštívil na mé pozvání Československo a spolu s J.Koničkem jsme mu mohli ukázat i naše kultivary. Stal se z něho jejich velký obdivovatel. Testuje pravidelně mé semenáče a přísně hodnotí jejich klady i nedostatky. Tato zkouška je nutná, o tom se nedá pochybovat. Na úspěch se čeká dlouho. U mne to bylo plných 8 let. V roce 1999 získal můj semenáč č.8/92 na druhé největší výstavě v Anglii a v konkurenci 15 klasů přihlášených k ocenění jenom ve třídě 300 toto ocenění: Grand Champion, nejlepší 300, nejlepší klas na výstavě vůbec a ještě Grand Champion druhého dne. Na jeden klas slušné ocenění.

Virosní gladioly:

Ing Vojtěch Chmelík ul.Májová 221, 02061 LEDNICKÉ ROVNÉ

Navazují na příspěvek z č.106/99 zpravodaje Gladiolis „Virosní glad.-co s nimi?“

Slíbil jsem, že oznámím výsledky z kvetení mečíků dopěstovaných z brutu odebraného z virosních mečíků. Brut byl uložený ve volné půdě dvě zimy a jedno léto. – Kvetly mě dva kultivary, DOMINICK a můj bílý semenáč P.S x B-5. Konstatuji, že květy těchto mečíků byly bez viditelných příznaků virosy.

Zabezpečil jsem si nové hlízy kultivaru Dr.ŠTEFAN ADAMOVIČ. Kvetly a byly shodné s ozdravenou, co kvetla po dvou zimách ve skleníčku a už byla popsána v č. 106. Uvádím další případ sledování této odrůdy. Vysadil jsem bruty původně virosní odrůdy Dr.Š.A. které byly dva roky uloženy ve sklepech. Vysadil jsem je v roce 98 bez jakékoliv zvláštní úpravy. V minulém roce 99 byly narostené hlízy vysazené a vykvetly. 4 květy na 4 hlízách byly bez příznaků virosy. Chtěl jsem tak vyzkoušet vliv stárnutí brutu na příznaky virosy, protože jsem si vzpomněl na diskusní příspěvek jednoho člena Gladiol Klubu ještě z dob, kdy se v Bratislavě pořádaly „Večery gladiol“. Nevzpomínám se přesně na interpreta tohoto tvrzení, ale tento tvrdil, že nejkrásnější mečíky má právě z dvouletých brutů.

Ukázalo se, že výsledky jsou shodné, jestli byly virosní bruty uloženy v půdě přes dvě zimní období, a nebo byly použity bruty uskladněné doma.

Uvědomuji si, že výsledky nemusí být úplně průkazné, protože na potvrzení jakékoliv teorie je potřebné mnohem více důkladných testů. Prosim všechny pěstitele, kteří mají nějaké zkušenosti s výsevem a uskladňováním víceletého brutu, aby mne kontaktovali a předali své zkušenosti. Děkuji.

○○○

Až se nová sezona zeptá!

Karel Čermák, Sezimovo Ústí, „Náš Mečíkář“, duben 1975

Jednou z několika kouzelných přirozených vlastností mečíků je jejich schopnost vegetativního rozmnožování brutem, (korálky, pacibulkami). Existuje několik metod, jak na to, ale ne všechny se dají použít ve skrovných podmínkách amatérů. Je ale také pravda, že to, co si může dovolit milovník, se nehodí pro velkovýrobu.

To je totiž tak: náš milý brut, korálek či pacibulka je opatřen slupkou, která je s přihlídnutím ke specifickým vlastnostem jednotlivých odrůd různě tvrdá, kompaktní, od charakteru tenkého povlaku typu blány až po skoropříbuznost s lískovým oříškem, nebo mohou být slupky i dvě. Velikost korálků pohybuje se od špendlíkové hlavičky až po třešeň. Jejich počet u hlízy, od 1 (ojediněle i chybí) do několika tuctů, ba i kop, závisí nejen na vlastnostech odrůdy, ale i stáří té které hlízy, hloubce jejího sázení, dále charakteru půdy, způsobu ošetření i poloze rostliny vůči okolí během vegetace. Ale to nejdůležitější je ona skutečnost, že i ten nejmenší či nejzapeklitější tvrdý brutík je komplexním nositelem vlastností mateční hlízy. Při trošce trpělivosti a péče si z něho můžeme vyplatit to, čemu pohádkáři říkají „krása nesmírná“.

Před vlastní výsadbou brutů je potřeba provést jeho poměrně obtížné loupání, moření a předklíčení. Loupání se provádí dobře zaostřenou špičkou nožiku od vrcholku počínaje tak, aby vnitřní (vaskulární) pletivo nebylo poškozeno. Oloupané korálky mívají – podle jednotlivých odrůd různý nádech zabarvení a též charakteristický tvar (protáhlý či zaoblený), takže zkušenější pěstitel rozezná u známých odrůd možnou škodnou v revíru, příměs a může ji odstranit. Po operaci *loupání* nesmí pahlízky zaschnout a je tedy třeba urychleně provést další operaci, *moření*. To se dá provést vodním roztokem 0,2% Fundazolu při teplotě 16-20st.C po dobu 20-30 minut. Po scezení kapaliny brut dáme do označených papírových krabiček vyplněných dostatečně vlhkým mechem (nejvhodnější je pravý rašeliník). Mezi rašeliník a brut je praktické vložit jemný papír. Kompletně vyplněné uzavřené krabičky dáme na lísku, tu přikryjeme dobře nasáklou vlhkou

textilií, aby celek držel několik dnů pokud možno stejnoměrně vlhko. Všechn použitý materiál by měl být prost choroboplodných zárodků.

Uložíme do mírně větraného prostoru o teplotě 12-16st C, např. spíž. Vlhkost celku kontrolujeme denně. Rané odrůdy stačí předklíčovat 3-5 dnů, středně kvetoucí 4-7 dnů, pozdě kvetoucí až 10 dnů. U stratifikovaného brutu jsou doby předklíčování kratší, u přeschlého brutu delší.

Po několika dnech předklíčování jsme udiveni změnou tvaru pacibulek, v krabičkách jakoby lezli pavoučci na křehkých nožičkách a každý z nich nese kousek atmosféry štěstí překvapenému a teď už nadobro ze zimního spánku probuzenému pěstiteli. Zbývá jen vyčkat chvíle vhodného počasí a provést opatrně výsev do řádků tak, aby narašené kořinky zůstaly nepoškozeny. Postup je ten, že do předem připravené čerstvé rýhy o hloubce cca 5 cm ukládáme jednotlivé „pavoučky“ podle jejich velikosti do vzdálenosti 25-50mm a ihned zahrnujeme zeminou, aby nezaschly.

Výhody tohoto postupu jsou následující:

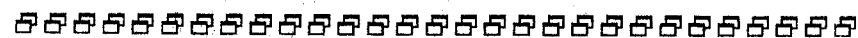
1. Při loupání zjištěný nemocný a někdy i nepravý brut můžeme vyřadit
2. Moříme jen oloupaný brut, oproštěný od infikovaných slupek a tím je účinek zaručen
3. Předklíčení signalizuje % klíčivosti, sázíme jen narašené bruty
4. Možno vyloučit vliv nepříznivého počasí, neboť oloupaný brut možno ponechat ve stadiu naklíčení bez újmy, vlhké prostředí umožňuje oddálení výsevu.
5. Rychlé 100% vzklíčení, zaručené výsledky i při pozdnější výsadbě.

Nevýhody:

Pracnost, k loupání brutu je třeba dobrého zraku i osvětlení, jemného a trpělivého zacházení. Zacvičování je vhodné na přebytečných korálků „zaběhnutých odrůd“ aby u vzácných novinek nedocházelo ke škodám. Vhodné termíny předklíčování v našich podmínkách jsou od 20. března do 20. dubna. V teplých půdách a polohách při časně výsadbě hrozí nebezpečí namrzání rychle vzešlých rostlin.

Příprava v zimě: rašeliník, krabičky s označením odrůd, ostrý nožik, jmenovky ... a to hlavní: hodně brutů těch nejhezčích odrůd.

Popsaný postup je sice časově náročný, ale přináší zejména u rozmnožování novinek, zaručené výsledky.

Nevím, zdali někteří členové organizace vlastní starší zpravodaje, které se původně jmenovaly „Náš mečíkár“. Byly rozmnožovány tehdy jediným dostupným rozmnožovacím zařízením, cyklostylem který byl na všech obecních a okresních úřadech v zamykatelných místnostech. Kopie se číslovaly a zakládaly do archivu kvůli kontrole, protože všechny rozmnožovací zařízení byly pod kontrolou, aby se nemohly rozšiřovat protitřídní materiály. Především článek je i důkazem, že mečíkáři si vždy přisvojovali právo projevení vlastního nápadu a využijeme tohoto i nadále, i když oficiálně je to povoleno teprve od 17.11.1989.

Proto pokud nemáte pochybnosti, hledejme společně další podněty k přemýšlení. Již vidím, jak mnozí pipláni s brutem s úsměvem na rtech odmítnou, protože brut jim roste i po nasypání do řádků jako semínko mrkve či cibule, ani nezalévají, skromně okopou a sklídí nádherně se lesknoucí zlatavé či černě lesklé hlízy na které se chodí radostně každodenně do sklepa dívat, a nahlížet do bedýnek. Ve většině případech je za těmito krásnými hlízkami mnoho vynaložené práce, od sklizně po sklizeň, a též mnoho vyčítavých řečí manželek, které jsou nuceny se na těchto nechutných pro ně pracích podílet, o mládeži ani nemluvě.

Vím, že tento článek o pavoučím brutu otištěný před čtvrtstoletím zaujme pěstitele, (patřím mezi ně i já) kteří rok od roku při čištění brutu spláchnou nad výsledkem práce, protože se vždy v návalu nějakých jiných prací opomene nějaká maličkost a zlatavým kulaťoučkým hlízkám je konec, přebíráme načernalou trouchnivinu a lovíme mezi suchými kořinky, zdali přece jen některý brut se přeměnil v novou sadbu schopnou, hlízkou a tak rozmnožil naši zásobu jedné velké staré hlízy o další jednu, někdy i více mladých. Samozřejmě odrůdy mečíků, o které nestojíme se záračně rozmnoží, že nevíme co s nimi.

Po nezdarech si teprve uvědomujeme, že dopěstování mladé sadby je alfou a omegou pěstování mečíků. Jde o ozdravení sadby, rychlé rozmnožení a odpadne tak nákup desítek či stovek hlíz pěstitelům, kteří pěstují mečíky jen k řezu na trh a chtějí stále držet trend v obměně nových barev, i když v náladě kupujících, jakou barvu budou požadovat příští rok umí lavírovat jen jasnovidec. Pro šlechtitele je nezdár v rozmnožování

brutem tím největším neštěstím, které je může potkat, protože vyselektovaná prvotní hlíza nemusí již dalšími roky brutovat, nebo odejde např. fusariosou když to nejméně čekáme.

Na jaře vždy plánuji jak to nejlépe udělat, aby pečlivě sklizený brut konečně dal rozrůst počtu dospělých hlízek u novinek a semenáčů. Přiznám, že teorie, které prochází mou hlavou se nemusí vždy stát skutečností a nenadálé jiné okolnosti mne donutí výsadbu značně zjednodušit. Co bychom však měli udělat bezpodmínečně?

Loupání brutu nezavrhuji, ale po oloupání dvaceti či třiceti sáčků mne začne přecházet trpělivost, zvláště když jaro začíná volat po dalších neodložitelných pracích. Během zimy se však najde čas a chvíle, kdy bruty opereme a roztřídíme. Když je větší množství brutu od odrůdy, je vhodné jej roztřídit podle velikosti sítím, na velké a malé, z velkých narostou větší hlízy toho roku kvetoucí, někdy vhodné již pro řez, a z malého brutu narostou hlízy menší, které kvetou až rokem dalším, ostatně některé odrůdy dávají jen brut velký, nebo zase jen velmi malý, takže mnohdy ani tříditi nemusíme. Někteří pěstitelé tvrdí, že lepší je vysadit ten nejdrobnější brut, protože do něj neměly čas dorůst virozy, jiní pěstitelé zase tvrdí opak, drobný brut vyhodit a sázet ten největší, že jedině z něj jsou nejsilnější a nejzdravější a dále dobře brutující hlízy. Já sázím brut všechn.

Zjistil jsem, když jsem pěstoval svého času mečíky ve větším, že se brut dá uchovat velmi dobře v uzavřených igelitových sáčcích a to po celou zimu v chladném sklepě, kde klesá teplota skoro až k 0 st C. Brut si drží svou vlhkost, nesesyhá a po přenesení asi 2-3 týdny před sázením do teplejší místnosti, 15-20 st C, jsem nezjistil žádné plísň. Od té doby zavrhuji uskladnění brutu společně s hlízami a různé sušení brutu v otevřených krabičkách či lískách. Též bruty nesadím společně s velkými hlízami na záhonech, ale pro brut je stanoven zvláštní záhon. Kdo má dostatek místa pro sázení, tomu toto může projít, ale při husté výsadbě brut v závodění v růstu s velkými hlízami nemá šanci. Pro moření brutu se mě osvědčil nejvíce Previcur (červený). Stimuluje růst, je systémový a má docela velké spektrum ochrany proti houbovým onemocněním. Jeho aplikace je jednoduchá, pokud máme brut uskladněn v papírových sáčcích, přesypeme tento do sáčku igelitového, kde nezapomeneme dát jmenovku, přilejeme trošku rozředěného Previcuru dle doporučení pro závlivku klíčících rostlin a brut protřepeme a uložíme do teplejší místnosti. Již za první den brut zvětší značně svou velikost a již nyní máme zaručeno, že po vysazení bez problémů se roztrhne slupka, kterou bychom museli tak

pracně loupat a nevyhli bychom se poškození samotného jádra. Napitý brut můžeme dle počasí přenést do chladna a klíčení zpomalit, nebo zase naopak zrychlit. Do jednoho sáčku jsem náhodou přidal zbylou provlhčenou kokosovou drť a tuto pak vysypal při sázení do řádku. Určitě to nebylo marné, protože tato držela v půdě stejnou vlhkost v blízkosti kořínků rostoucího brutíku.

Musíme však dávat pozor na prokořenění, pokud nevysadíme včas a neodhadneme kdy je nejvyšší čas sázet, mohou se při vytahování ze sáčků a sázení polámat přerostlé klíčky a potřhat kořínky. Je to něco podobného, jako když jsme ve škole předklíčkovali hrách či fazoli.

Samozřejmě je velmi důležitý výběr záhonu, kde budeme brut sázet a připravíme jej se stejnou odpovědností jako záhon pro výsev semen, ovšem tato můžeme sázet mnohem dříve, pokud to počasí dovolí i začátkem března, do kontejnerů ve skleníku již v únoru, přejítí mrazem semenům neškodí. Předklíčený brut má však rád již vyhřátou a vlhkou půdu. Velmi se mě osvědčilo zakrýt záhony se semínky a brutem na několik týdnů černou textilní folií. Již po tři roky jsem brut nepředklíčkoval a je to vidět, že předklíčení má velký význam a letos se k tomuto určitě vrátím. Vysazení suchého brutu na záhony, kde nemáme jistotu, že nemůže propuknout fusariosa po předešlé plodině, nebo nejsou drátovci, kteří poškozují hlízy a ty jsou následně napadeny bakteriosou, eventuelně na zastíněný pozemek, je prostě velkou sázkou do loterie a můžeme velmi snadno o celou sadbu přijít. Předklíčení brutu by mělo být pro každého mečíkáře stejně důležité, jako ošetření proti trásněnce po sklizni.

Pěstitelé, kteří by chtěli pěstovat mečíky ve větším měřítku stojí vždy před velkým problémem, střídání ploch. Nechejte si udělat pH rozbor a též rozbor základních prvků. Určitě zjistíte přehnojení některým prvkem, fosforem nebo draslem a to má za následek blokování přísunu mikroprvků. Velmi důležitou skutečností je struktura, sléhavost půdy, propustnost půdy, slunečná a závětrná poloha. Bez závlahy nelze pěstovat mečíky ve velkém, protože některé předešlé roky byly velmi skoupé na vláhu právě v období, kdy mečíky nejvíce vodu potřebují. Když si závlahu koupíte, můžete čekat, že třeba dva tři roky ji nebude potřeba použít, ale v záloze musí být. Strukturu půdy můžete napravit na malých záhoncích ale ne na poli hektarových rozměrů. Mě se propustnost záhonů nejlépe upravila v místech, kde při stavbě domu byly hromady škváry, síra již dávno vyprchala a zde mě mečíky nejlépe rostou. Popel se mrazy rozpadne časem v prach a půda je po dešti spečená a nepropustná, kdežto po škváře propustnost zůstává. Zde sadím bez problémů již po čtvrté

v intervalech 3-5 let. Proti fusariu se dá bojovat doplněním vápníku v půdě, pozor však, mnoho pěstitelů neví, že vápník se dá dodat půdě, aniž bychom narušili neutrální Ph a nesnížili přijatelnost mikroprvků rostlinnou kulturou, především železa, kterou vlastně vápněním narušíme. Přidáním zelené skalice v dobrém úmyslu dodání chybějícího železa výrazně zvyšujeme kyselost půdy, takže jsme s teoriemi v koncích. Vhodné je pravidelné přidávání sádrovce, který velmi málo mění Ph, a nebo též neutralizovaných vápenných kalů z cukrovaru. Přidání nehaseného vápna je velmi drastické, nastanou velké zněny v půdě a další rizika při výsadbě mečíků, jisté je, že drátovce takto značně omezíme. Dusíkaté vápno pro desinfekci je výborné, ale drahé, důležitá je jeho správná doba použití, různé teorie s nejlepšími předplodinami před mečíky nemusí vyjít.

Je mnoho dalších využitelných nápadů, jak dopěstovat krásné hlízky z brutu vždy je však potřeba pečlivosti, hodně příprav a vhodná rozhodnutí, co je pro nás nejvhodnější a finančně či časově přijatelné. Velmi zajímavý nápad byl otištěn před mnoha lety ve „Světě Gladiol“, kdy je doporučováno vysévat brut do předem vykopané drážky vyložené sílonovým sítím, vystříženým ze síťoviny, která se dává do oken proti průletu much. Bruty se do 5cm hloubky uloží na slabou vrstvu substrátu a zasypou propařenou nebo jinou sterilní půdou. Má to mnoho výhod. Síto s půdou i brutem při sklizni vytáhneme a na jiném místě přebereme všechn brut, který by jinak mohl zapadnout při rytí hlouběji, půdu dáme na hromadu a síto schováme pro příští rok k dalšímu použití. Takto vysazený brut je chráněn proti hryzcům a krtkům, kteří mohou brut odnést či nadzvednout a rušit jeho růst, a velkou výhodou je to, že záhon můžeme znovu další rok použít pro pěstování mečíků. Jen dovezeme k zasypání řádků vystlaných sítím novou zdravou půdou. Víím, že tento způsob pěstování brutu v malém používá mnoho pěstitelů na Slovensku s velkými úspěchy.

Pokud se žlábký udělají pro tento způsob výsadby jen opravdu malé, není potřeba velkého množství nové půdy a v přepařené půdě rostou mečíky opravdu nejzdravěji.

Tento způsob by se dal v mnohém ještě vylepšit, pro snadné uložení sítíky do drážky připevnit laťky o velikosti 1x2cm na okraje spínačkou.

Každopádně, jestli použijete některý z těchto nápadů, nebo ne, přeji Vám v nové sezoně opravdu mnoho krásných dopěstovaných hlízek a další úspěchy nejen při pěstování mečíků.

Petr Mimránek

The Gladiolus News (South Australian Gladiolus Society)

říjen, listopad, prosinec 1999

vybral a přeložil z angličtiny Ing Adamovič, upravil ze Sveta Gladiol č.3-4/99 str.13 do českého jazyka P.Mimránek

Ralph M.Lukas Bakteriální chrastavost:

Nejde o vědecký článek, dozvíme se však, co si myslí a jaké má zkušenosti s bakteriosou pěstitel z druhé strany zeměkoule. Slovo „scab“ znamená chrast, takto pojmenovávají nemoc „bakteriální chrastavost“, nebo jen „chrastavost“ co se mě zdá celkem přiléhavé. (Ač.) Opravdu velmi přiléhavé slovo, ale v češtině nepoužívané.

Na našem srpnovém mítingu se jeden z členů ptal, co způsobuje bakteriální chrastavost. Už samotný název choroby naznačuje, že chrastavost způsobují půdní bakterie, které známe pod latinským názvem *Pseudomonas marginata* a které setrvávají v půdě po dobu 12 měsíců. Je proto důležité střídat plochu výsadby i v důsledku omezování škodlivých vlivů této nemoci. Už jen pro zmenšení jejího vlivu by bylo možné sadit na to samé místo nejméně po 3 letech. V přídomních zahrádkách si to však může dovolit jen málokdo. Tehdy na schůzi jsem vyslovil svůj předpoklad, že přidáním vápníku se bakterioza pravděpodobně omezí, no nemohu to výsledky svého zkoumání jednoznačně dokázat.

Ve skutečnosti není dokladů o tom, že by zásadité půdy byly lepší než kyselé, i když se potvrdilo, že půdní poměry a podmínky mají výrazný vliv na intenzitu bakteriozy. Toto onemocnění se projevuje mnohem intenzivněji ve vlhké sezoně a udělá více zla v méně propustných a těžkých půdách. (Poškození bakteriozou může být značné i v suchém roce, pozn.P.M.) Podle mých zjištění se provádělo jen velmi málo vědeckých výzkumů v této oblasti, možná pro to, že bakterioza není zvláště nebezpečná, má malý vliv na kvalitu květů a kvetení. Do určité míry se dá omezit použitím půdních insekticidů.

V žádném případě nepoužívejte maštalní hnůj při přípravě půdy k výsadbě mečíků tento prokazatelně zvyšuje výskyt bakteriozy. Jak chcete půdu přece jen obohatit hnojem, aplikujte jej alespoň 12 měsíců předem, před sázením jiných plodin, např. řepa, kapusta apod.

Nepodařilo se mě najít důkazy, že by použití vápna a nebo mletého vápence mohlo pomoci celkem zabránit bakterioze. Já osobně se na mém pozemku s touto chorobou skoro nepotkávám, možná jen pro to, že moje půda je velmi písčité a opravdu dobře propustná. Musím ji však stále přidržovat při neutrálním pH, každoročním aplikováním vápna a nebo vápence. Mám ověřené, že takto dosahuji pevnější mečíkové stonky, které nesmí zklamat při aranžování ani po 3-4 dnech.

Ralph M.Lucas

ALTERNATIVNÍ ZPUSOBY VYOČKOVÁNÍ HLÍZ

Na větších mečíkových hlízách před výsadbou vidíme na vrchní straně obvykle více oček, klíčků, ze kterých se chytají vyrůst květní stonky. Je předpoklad, že kolik oček, tolik květních klasů, a nových hlíz nám z dané hlízy naroste. Aby se energie hlízy rozdělila na více soukvětí, vystavovatelé před výsadbou hlízy *vyočkují*, co znamená, že očka oblym dlátkem vyloupnou. Tento článek přebírám z Ročenky ANNUAL SAGS 1999, str 37.1. AČ.

Uočkování je stará a známá procedura po mnoho let naší vystavovatelské praxe, spočívající v zlikvidování všech oček, mimo jednoho, největšího. Děláme to ještě na skladovaných hlízách, poraněné místo, jamku obvykle zasypeme sírovým práškem, aby se rána zahojila. Někteří přátelé si dávají více práce a jamku zalévají parafinem. V loňské ročence jsem se zmínil o tom, že jsem více let experimentoval – na záhonech s náhradním řešením. Nejprve jsem rostlině dovolil, aby vyprodukovala více výhonků a po jejich vyrostení, ve stadiu prvního listu jsem po bocích rostliny půdu odhrnul a od hlízy vylomil všechny výhonky mimo nejsilnějšího. Na hlíze však zůstalo citlivé místo, zranitelné vlivy půdy a infekcí. V roce 1977 jsem po prve zkoušel další alternativu, odstranit vedlejší výhonky takovým způsobem, že jsem je odřezal ve výšce 10 až 15cm nad úroveň povrchu půdy. Z ponechaného výhonku jsem i tak dosáhl perfektní soukvětí a navíc, narostly i nové hlízy i z těch odřezaných bočních výhonků. V r.1998 jsem již aplikoval tuto metodu na všech porostech, doufajíc, že při takovém-to způsobu by se mohly zredukovat onemocnění na rostlinách. Chodil jsem vedle porostu každý večer a mnoho výhonků jsem odřezával 5 i 6 krát. Jen poměrně málo mě uniklo v pozdější části sezony, když jsem již chodil po výstavách, ty i tak většinou nedaly květy.

Konstatoval jsem, že ponechání „pníků“ od odřezaných bočních výhonků určitě nezhoršilo u mne kvalitu kvetení v r.1998. Když jsem po sezoně hlízy vybíral, našel jsem mnoho dobrých hlíz jako „bonus“ navíc, Mým přátelům budu moci nyní poskytnout více vzácného sadiva. Dokonce budu moci i zredukovat množství sázeného brutu.

Závěrem mohu konstatovat, že příštím rokem budu pěstovat jen brut semenáčů, které potřebuji rozmnožit. Vedlejší hlízy narostly zdravé, nemají však takovou velikost, aby dávaly záruku, že z nich budou v dalším roce výstavní exponáty. V každém případě mám zadosťučnění v tom, že jsem sebral zdravější úrodu hlíz než v minulosti, což mě umožnila moje nová metoda.

TOP-TEN velkokvětých mečíků v USA za rok 1999

sestavil Michael Wagner, přeložil Ivan Šaran

TOP-TEN 99 výstavních kultivarů v USA je složeno z výsledků hodnocení těchto devíti porotců: G.Adams, E.Frederick, C.Hartline, M.Labrum, J.Martin, M.Schrimpf, D.Selinger, A.Smith, M.Wagner.

Nejvýše hodnoceným výstavním kultivarem je opět LADY LUCILLE, i když náskok v čele pořadí byl poněkud menší v porovnání s rokem 98. Na první místo jej dalo pět hodnotitelů. Kultivar je velmi zdravý a lehce se pěstuje. WHITE ICE s jedním prvním místem (Hartline) se opět vrátil na druhé místo. Měl na některých místech zdravotní problémy, ale když se vydařil, byl nádherný. Cv. NORMA J. dostal jedno první místo (Wagner), skončil třetí a taky měl zdravotní problémy. ICE CAP je čtvrtý s jedním prvním místem (Smith). Starý a slavný cv. PARADE je pátý, na šestém místě skončily se stejným počtem bodů cv. DORIS DARLING a cv. LAVANDER MASTERPIECE. Na osmém místě je cv. CLARENCE'S CHOICE, o místo deváté se podělily cv. DRAMA a FLAMENCO.

Kultivar: Třída: Rok introdukce: Šlechtitel: Body:

LADY LUCILLE	345	96	Martin	73
WHITE ICE	300	87	Jones	63
NORMA J	443	95	Gruber	52
ICE CAP	400	81	Carnefix	37
PARADE	534	70	Larus	35
DORIS DARLING	443	96	Hartline	31
LAVANDER				
MASTERPIECE	475	94	Hartline	31
CLARENCE'S				
CHOICE	435	93	Brasher	17
DRAMA	453	80	MacKenzie	16
FLAMENCO	426	97	Franklin	16

Pořadí nejlepších introdukcí posledních 5 let:

Toto pořadí se na prvních třech místech opakovalo: cv.LADY LUCILLE lehce zvítězil před cv. NORMA J.a na třetím místě opět zůstal cv. DORIS DARLING. Čtvrtý je cv. FLAMENCO i proto, že cv.LAVANDER MASTERPIECE vypadl pro věk z hodnocení. Na pátém místě je cv. CARVED IVORY, který by měl mít změnu kodu na 310.Cv. SOLAR FLARE se dostal na šesté místo, ale pro svoji krásu by si zasloužil větší rozšíření .Nový cv. v hodnocení posledních 5 let je pěkný černě červený cv. DARK VICTORY.Cv MICHAEL B. se dělí o osmé místo s cv. DOC (vypadá jako větší a zdravější WHITE ICE) Pořadí uzavírá cv. VISIONARY.

Kultivar:	Třída:	Rok introdukce:	Šlechtitel:	Body:
LADY LUCILLE	345	96	Martin	85
NORMA J.	443	95	Gruber	71
DORIS DARLING	443	96	Hartline	52
FLAMENCO	426	97	Franklin	38
CARVED IVORY	410	95	Pletcher	21
SOLAR FLARE	435	98	Bates	18
DARK VICTORY	458	95	Pletcher	15
MICHAEL B.	478	95	Bates	14
DOC	400	95	Jones	14
VISIONARY	445	97	Bates	12

Pořadí miniatur vyhrál s velkým náskokem cv. EXACTLY. Je to skutečně miniatura a jenom vyjimečně přerůstá. Druhý skončil starý BLACK LASH i když se zdá, že udržet ho zdravý po více let je problém. Třetí je cv. BLACK PEARLS je pěkný, zdravý černě červený, který i dobře roste. Letos nejvýše vyskočil čtvrtý cv.JENNI'S JOY a to z loňského desátého místa. Tento semenáč cv. BLACK LASH dělá krásné výstavní klasy.Cv.PINK ELF se taky posunul na páté místo. Je to další případ miniatury, která občas přerůstá, ale je to skutečně 200. Cv.MILKY WAY je šestý , je to krásný kultivar, ale problémem je zdravotní stav hlíz.Krásná mini CAROL LEE spadla na sedmé místo. Osmý je CREME DE MINT, devátý cv. SHAWNA a pořadí uzavírá nový cv. v TOP TEN, WHISTLE STOP.

Kultivar:	Třída:	Rok Introdukce:	Šlechtitel:	Body:
EXACTLY	253	97	Labrum	71
BLACK LASH	268	76	Frederick	41
BLACK PEARLS	258	97	Labrum	34
JENNI'S JOY	268	98	Martin	33
PINK ELF	243	80	Wagner	32
MILKY WAY	200	98	Selinger	28
CAROL LEE	137	91	Selinger	24
CRÉME DE MINT	202	98	Everson	20
SHAWNA	158	91	Cox	19
WHISTLE STOP	213	98	Bates	17

Nejlépe hodnocenými introdukcemi r.1999 byly :ALMOST HEAVEN, HIGH HOPES,PHENOM a SHOWOFF.

OCENĚNÉ DENIVKY 1999 AWARDS & HONORS

Oliver Billingslea ,Awards & Honors Chairman

Stout Silver Medal: CUSTARD CANDY (Pat Stamile)-79 bodů

Další pořadí za vítězem: ORANGE VELVET(E.Joiner) 66 bodů
FRANCES JOINER(E.Joiner) 53 bodů
JASON SALTER (E.H.Salter) 43 bodů
MAGIC LACE (Tom Wilson) 36 bodů

Speciální ceny: Donn Fisher Memorial Award(nejlepší miniatura)

vítěz: BABY BLUES (Stamile,G) 202 bodů
druhý: SILOAM WENDY GLAWSON(Henry,P.) 112 b
Ida Munson Award (nejlepší plnokvětá)
vítěz: LAYERS OF GOLD (Kirchhoff,D) 116 bodů
druhý: PEGGY JEFFCOAT (Joiner ,J) 83 bodů
Don C.Stevens Avarđ (nejlepší s okem)
vítěz: SILOAM MERLE KENT (Henry,P) 139 bodů
druhý: WITCH STITCHERY (Morss) 122 bodů

Denivky oceněné Awards of Merit 99'

(Získává jen 10 kultivarů ročně)

IDA'S MAGIC Munson 202 bodů

ADMIRAL'S BRAID Stamile 188 bodů

SUSAN WEBER Branch 126 bodů

FORTY SECOND STREET Kirchhoff 107 bodů

MAGIC CARPET RIDE Kirchhoff 106 bodů

MADGE CAYSE Joiner 82 bodů

SABRA SALINA Wilson 80 bodů

LAYERS OF GOLD Kirchhoff 79 bodů

RASPBERRY CANDY Stamile 73 bodů

PEACH MAGNOLIA Joiner 72 bodů

Nyní představíme jednu z novinek firmy **DAYLILY HEAVEN**

STRAWBERRY FIELDS FOREVER, (Stamile ,P) Tetraploid, Evergreen,
(Blueberry Candy x Creative Edge) 70cm vysoká rostlina, 11-12cm široké květy,
voní, středně ranná, remontuje kvetení , 3-4 větvení, 25-30 pupenů na větvi.

GROVING SOUTH AFRICAN BULBOUS PLANTS

A POPULAR GUIDE BY GRAHAM DUNCAN

KIRSTENBOSH NATIONAL BOTANICAL GARDEN

(Dovoluji si předložit čtenářům Zpravodaje Gladiris překlad z opravdu unikátní příručky pana Grahama Dunkana o pěstování jihoafrických hlíznatých a cibulovitých květin. Věřím, že tento u nás naprosto neznámý svět květin, domovina mečíku a dalších velmi zajímavých květin bude zhruba objasněn všem kteří touží se naučit tyto nepředstavitelně krásné květiny pěstovat. Za překlad děkuji vloni zemřelému Ing Červinkovi)

P. Mimiránek

Flora jihoafrických hlíznatých a cibulovitých květin se rozděluje na tři základní skupiny, a to : v zimě rostoucí ,v létě rostoucí a stále rostoucí, čili evergreen.

Toto je dáno geofysickou povahou těchto rostlin, jak ukáže obrázek , levá část pobřeží při Atlantiku je častována zimními dešti a pobřeží Indického oceánu je častováno sezonními dešti. Směrem k rovníku pak převládá část s deštivým létem, tyto deště jsou však velmi skromné.

Budeme se zabývat pěstováním cibulovin geofysické povahy jako jsou pravé cibuloviny „bulbs“ (e.g. galtonias, lachenalias), hlíznaté „corms“ (e.g. gladioli, watsonias), s dužnatými kořeny „rhizomatous rootstocks (e.g. clivias, kniphofias).

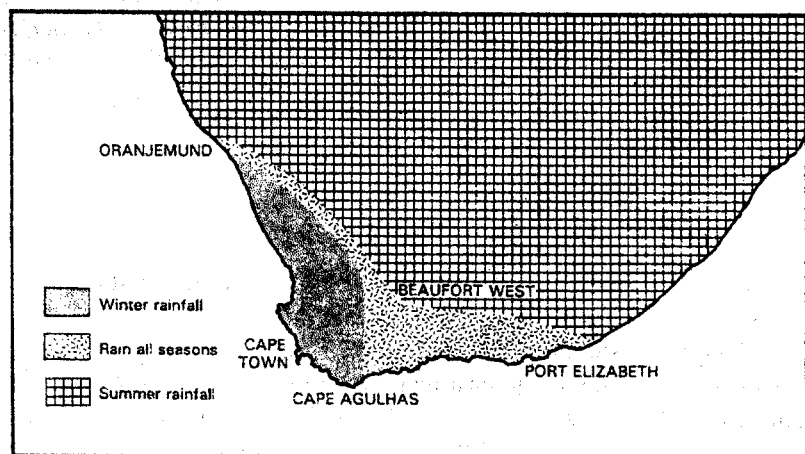
Jinými rostlinami z této geografické polohy se nebudeme zabývat, (orchideje, pelargonie) protože jejich pěstování je jiné a vyžaduje jisté speciality.

Je potřeba vzít v úvahu, že hodně generí vyžaduje poněkud speciální pěstitelské techniky, (např. Cyrtanthus), ale poznámky v této publikaci jsou zaměřeny k vybavení pěstitelů všeobecnými vědomostmi o pěstování těchto vynikajících cibulovin. Kdo by chtěl o tom vědět více, pak je zde publikace o pěstování cibulovin v jižní Africe : a guide to their cultivation and propagation, by Niel du Plessis & Graham Duncan s barevnými akvarely mnoha květin.

Pěstování v zimě rostoucích cibulovin :

tyto v přírodě rostou v oblasti Richtersveldu, Namaqualandu , v Kapském regionu a oblasti pohoří Caroo. Zimní varianty mohou být velmi úspěšně pěstovány na většině území jižní Afriky mimo nejchladnějších oblastí a oblastech,

kde je dostatek dešťů v létě. Růstový cyklus většiny variant v této skupině je charakterizován vegetativním růstem na podzim, ihned jakmile teploty začnou klesat po suchém létě. Pak následuje rychlý vegetativní růst v průběhu zimy a rozkvětem na jaře. Produkce semen a jejich rozptyl následuje na počátku jara a rostlina zůstává v dormanci až do příštího podzimu. Růstový cyklus většiny Amaryllidaceae je poněkud jiný, neboť květenství se vyskytuje až v pozdním létě, dříve než začne vegetativní růst! Vyskytuje se též malá skupina cibulovin, které kvetou na konci růstové sezony.

Subjekty pro kontejnery:

Se zřejmou výjimkou v celé skupině těchto rostlin jako jsou velké Watsonie, většina těchto zimních variant může být s úspěchem pěstována v kontejnerech. V mnoha případech kontejnerová pěstování jsou jediným praktickým způsobem, při kterém je možné pěstování delikátnějších variant jako jsou Gethyllis, Gladiolus a Ixia, případně jiné.

Podmínky:

Pro varianty květin rostoucích v zimě je obecně vyžadována cirkulace vzduchu při svitu slunce. V prostředí, kde je mírná zima (pozn. překladatele – toto neplatí pro naše středoevropské podnebí, ale jen pro jižní Afriku, část Floridy, část jižní Francie, a N. Zealand, u nás musí být tyto rostliny pěstovány ve skleníku, speciálních pařeništích nebo za okny na parapetech) hrnce mohou být umístěny ve skupinách například kde je patio, (v zahradě kde je bazén a odpočívací kout) nebo v bytech, kde jsou jeho součástí okenní a atriové zahrádky, nebo na slunných balkonech. Je důležité, aby hrnce, květináče či kontejnery nebyly umístěny na místech, kde by se mohly přehřát v době horkých dnů. V oblastech, kde je mnoho dešťů, jako je Cape Peninsula ty nejdelikátnější, nejcitlivější species je lépe mít zastřešené.

Chtivý pěstitel cibulovin bude mít snahu postavit konstrukci, kde boky jsou otevřeny a střecha je opatřena folií a kde stále rozrůstající kolekce se dá dobře udržovat.

Pěstitelské medium:

Důkladné odvodnění je základní faktor při pěstování těchto cibulovin. V přírodě velká část v zimě rostoucích species se vyskytuje na málo úrodné půdě, která rychle vysychá. Pokoušet se pěstovat je při velké závlivce není dobré a takovým pokusům se raději vyhněme. Nejdůležitějším komponentem pro pěstování je PÍSEK který by měl být středního zrna z řeky a to dobře vymytý a měl by být stále k dispozici pro drobné přisypávání. Pro lehce kultivovatelné variety jako je například mečík *Gladiolus carneus* (zbarvená paní), *Lachenalia unicolor* a *Moraea loubseri*. Na tyto je doporučován říční písek, nebo i průmyslový písek s částí jílu a částí kompostu. Pro méně lehce rostoucí speciality jako mečík *Gladiolus citrinus*, *Hessea zeyeri* a *Lachenalia ameliae*, tam musí být značně redukována část jílu, nebo nedáme jíl vůbec. Obtížné speciality jako *Gladiolus debilis*, *Ixia viridiflora*, *Tritonia watermeyeri* a species jako genera amarillidaceae, *Gethyllis*, *Haemanthus* a *Strumaria*, by měly být pěstovány v substrátu složeného ze tří druhů písku, nebo průmyslového písku a jedné části kompostu. Též může být rovnoměrná část písku průmyslového a část říčního. (pozn. překlad. průmyslovým pískem je zřejmě myšlena jemná kamenná drť)

Pěstitel sám objeví jakou směs použít, není však pochyb o tom, že čím více písku se rostlině dá, tím lepší jsou výsledky.

Vrstva hliněných stěpů a nebo kameniny by měla být vždy umístěna u odvodňovacích děr kontejneru. Pod rostlinu pak tenkou vrstvou kompostu a zase zbytek okolo rostliny vyplníme propustnou pískovou směsí.

Obyčejně je používán plastický květináč průměru 15 cm, který je vhodný pro středně rostoucí species jako *Galaxia*, *Oxalis*, *Polyxena*, zatímco 20cm květináč je vhodný pro další středně rostoucí species jako *Geissorhiza*, *Lachenalia*, *Romulea*. Větší rostliny jako *Gladiolus* a *Ixia*, i zakrslé amarillidaceae *Gethyllis*, *Hessea*, nebo *Nerine* dáme do 25cm květináčů. 30cm velké květináče již dáváme rostlinám, které mají velký kořenový systém, jako *Moraea aristata*, a nízké *Watsonie*. 35 cm velké nádoby doporučujeme pro species s velkými cibulemi, jako jsou *Boophane haemanthoides*, *Brunsvigia orientalis* a *Veltheimia capensis*.

Práce s cibulemi a přesazování

Rostliny s kořeny jsou přesazovány do dubna do května, duben je však nejvhodnější. Členové rodiny amaryllidaceae, kde všichni mají trvalé čerstvé kořeny by neměli být manipulováni, když jsme je již jednou nasadili, ale když je to nezbytné, přesazujeme hned po té, co jim začnou objevovat nové listy a cibule přicházejí do aktivního růstu. Hloubka sázení závisí na jednotlivých species, ale obecně platí, že sázíme třikrát tak hluboko, jak velký je kořenový systém,

vyjímkou jsou *androcymbiums*, *babianas*, *cyanellas*, které se sadí jen dvakrát hlouběji, zatím co *bulbines* a zakrslé *ornithogallums* a většina *amaryllids* jsou sázeny jen těsně pod povrch. *Veltheimia capensis* a některé *hoophones* se sadí jen do třetiny rozměru cibule a cibule zůstává napovrchu.

Zálivka:

Jakmile je jednou rostlina zasazena měla by být dobře zalita. Jakmile se objeví první lístky, zaléváme pravidelně každých čtrnáct dní, umístíme rostliny na světlo a to v nepravidelných intervalech podle počasí. Hojná zálivka vede k uhnívání a platí pravidlo, že rostliny by měly být více suché, než vlhké. To se vztahuje nejvíce na členy species *Amaryllidaceae*, jako *Gethilis*, *Hessea* a *Strumaria*, u některých stačí zálivka jednou za měsíc. Vyjímkou jsou species *Geissorhiza*, jako *G. darlingensis*, *G. radians* a *Onixotis triquetra* které vyžadují stálou zálivku v období růstu. Ke konci jara, když teploty rostou, přecházejí rostliny do stavu dormance, což se projevuje žloutnutím listů. Zálivka se přeruší úplně a kontejnery mohou být umístěny na suché, stinné místo. To je též období, kdy sklízíme semena a úplně odstraníme krycí folii.

Doporučené species rostoucí v zimě v kontejnerech:

AMARYLLIDACEAE:

Brunsvigia bosmaniae, *gregaria*, *marginata*, *minor*, *Cybistetes longifolia*, *Gethilis afra*, *britteniana*, *ciliaris*, *verticillata*, *villosa*, *Haemanthus crispus*, *pubescens*, *Hessea breviflora*, *Nerine humilis*, *Strumaria barbarae*, *salteri*, *truncata*, *unguiculata*,

ASPHODELACEAE:

Bulbinella cauda-felis, *latifolia* var. *doleritica*, *nutans* var. *nutans*.

COLCHICACEAE:

Onixotis triquetra.

HYACINTHACEAE:

Daubenia aurea, *Lachenalia aloides*, *arbuthnotiae*, *bolusii*, *bulbifera*, *fistulosa*, *hirta*, *mathewsii*, *mutabilis*, *namaquensis*, *orchioides*, *pustulata*, *rubida*, *splendida*, *thomasiae*, *trichophylla*, *unicolor*, *viridiflora*, *Ornithogalum dubium*, *maculatum*, *thyrsoides*, *Veltheimia capensis*.

IRIDACEAE:

Babiana blanda, *disticha*, *nana*, *pygmaea*, *rubrocyanea*, *stricta*, *villosa*, *Ferraria densepunctulata*, *Freesia alba*, *corymbosa*, *fergusoniae*, *refracta*, *Galaxia barnardii*, *ovata*, *versicolor*, *Geissorhiza inflexa*, *mathewsii*, *monanthos*, *radians*, *splendidissima*, *tulbaghensis*, *Gladiolus alatus*, *carinatus*, *carmineus*, *carneus*, *debilis*, *equitans*, *floribundus*, *gracilis*, *huttonii*, *liliaceus*, *maculatus*, *orchidiflorus*, *priorii*, *stefaniae*, *tenellus*, *tristis*, *watsonius*, *Homeria comptonii*, *elegans*, *Ixia campanulata*, *conferta*, *framesii*, *frederickii*, *maculata*, *paniculata*, *rapunculoides*, *viridiflora*, *Moraea atropunctata*, *gigandra*, *insolensis*, *loubseri*, *neopavonia*,

thomasiae, *villosa*, *Romulea flava*, *monadelpha*, *rosea*, *sabulosa*, *subfistulosa*, *Sparaxis elegans*, *grandiflora*, *tricolor*, *Tritonia trocata*, *squalida*, *watermeyeri*, *Watsonia aletroides*, *coccinea*, *humilis*, *laccata*, *spectabilis*, *stenosiphon*.

OXALIDACEAE:

Oxalis hirta, *obtusata*, *pardalis*, *purpurea*, *versicolor*.

Species pro zimní pěstování přímo na záhonech:

K tomuto pěstování je určeno malé množství druhů, protože mají delikátní náтуру velmi krátkou dobu kvetení, je zde nebezpečí poničení krtky a nebo svou nemožností vydržet zahradní péči vzhledem tomu, že mají dlouhé dormantní období.

Aspekty pěstování těchto species:

Tak jako u rostlin pěstovaných v kontejnerech, je požadováno pěstiteli zimních cibulovin sluneční působení a volně cirkulující vzduch. Páda musí být dobře vysušitelná a dá se obecně říci, že ty druhy, které se dají pěstovat na zahradě jsou sto vydržet daleko menší odvodnění než druhy které pěstujeme v kontejnerech. Odvodnění může být zlepšeno mixází velkého množství pisku s kompostem.

Poněkud šikmá poloha záhonu, nejlépe na svahu je ideální pro pěstování, protože dovoluje dobré odvodnění. Můžeme-li tomuto záhonu říkat raději skalka, je tato pak vhodná pro pěstování i některých jiných květin. Kde se vyskytují krtci, menší druhy rostlin musí být v drátěných košicích. Můžeme zde rozmísťovat i další jarní nížce rostoucí květiny, např. *Dorotheanus bellidiformis*.

Sadba a zálivka:

Kořenové (cibulnaté a hlíznaté) species jsou sázeny od března do května a ve stejných hloubkách jak doporučeno při kontejnerovém sázení, ale ve velmi písčité půdě mohou být sázeny o něco hlouběji.

Po zasazení by měly být rostliny zality a znovu pak když se začnou ukazovat první lístky. Kde chybí přirozená zálivka, zaléváme jednou za 14 dní. Species, které doporučujeme pro zahradní pěstování jsou obyčejně ty, které vydrží dostatečnou zálivku zahradního zalévání a to i v dormantním stavu. Pokud se však rostlina nedá vyzvednout ze země, skladovat a každý rok znovu sázet, tak musí být umístěna na místo v zahradě, kde je co nejméně vody.

Doporučené v zimě rostoucí species pro zahradu:

AMARYLLIDACEAE:

Amarillis belladonna, *Brunsvigia bosmaniae*, *gregaria*, *josephinae*, *orientalis*, *Cybistetes longifolia*, *Haemanthus coccineus*, *pubescens*, *sanguineus*, *Nerine humilis*, *sarniensis*,

ARACEAE:

Zantedeschia aethiopica

COLCHICACEAE:

Onixotis triquetra

ASPHODELACEAE:

Bulbinella cauda-fellis, mutans.

HAEMODORACEAE:

Wachendorfia paniculata, thirsiflora

HYACINTHACEAE:

Lachenalia aloides, arbutnotiae, bulbifera, contaminata, mathewsii, pustulata, unicolor, Ornithogallum thyrsoides,

IRIDACEAE:

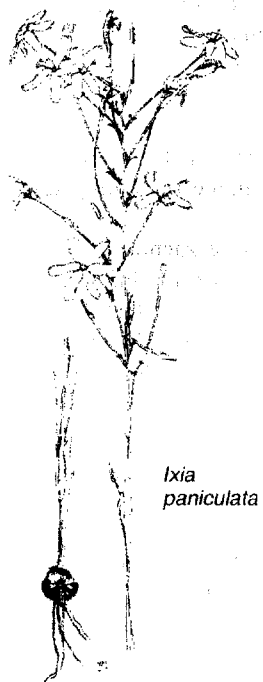
Babiana angustifolia, disticha, rubrocyanea, stricta, villosa, Chasmanthe aethiopica, bicolor, floribunda, Freesia alba, Gladiolus carneus, priorii, tristis, undulatus, Homeria comptonii, ochroleuca, Ixia conferta, flexuosa, maculata, polystachya, viridiflora, Moraea aristata, gigandra, loubseri, villosa, Romulea flava, monadelpha, sabulosa, Sparaxis grandiflora, tricolor, Tritonia trocata, squalida, Watsonia borbónica, hysteraantha, marginata, meriana, vanderspuyiae.

OXALIDACEAE:

Oxalis pardalis, purpurea versicolor.

TECOPHILAEACEAE:

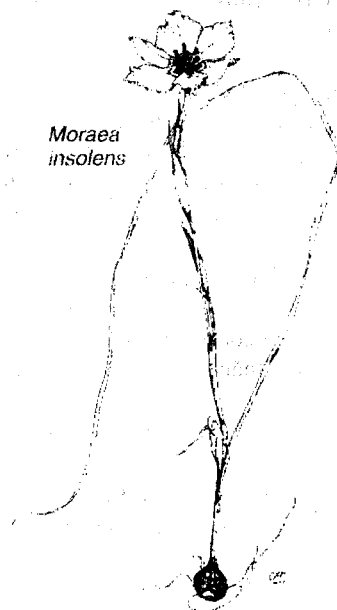
Cyanella alba, lutea.

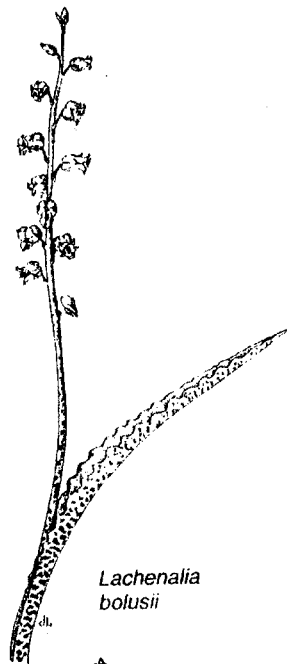
Ixia paniculata

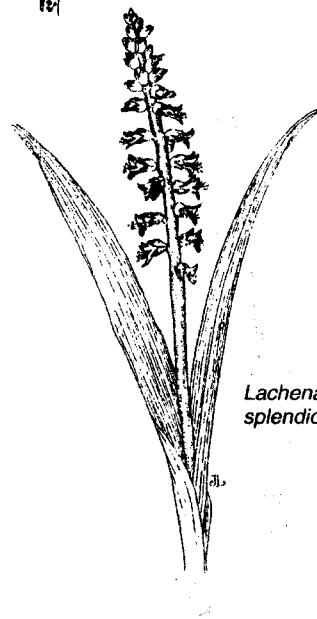
Ixia rapunculoides

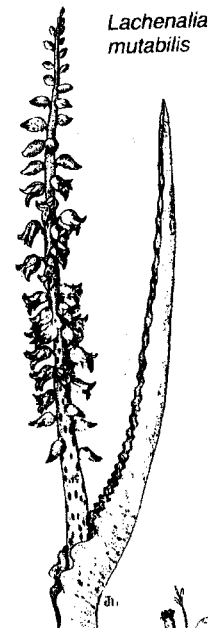
Moraea insolens

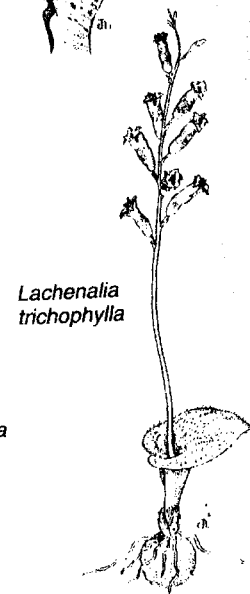
Lachenalia bolusii

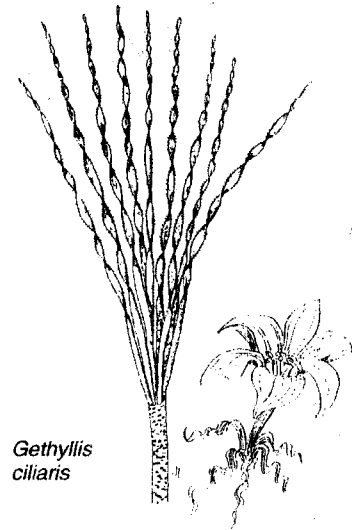
Lachenalia splendida

Lachenalia mutabilis

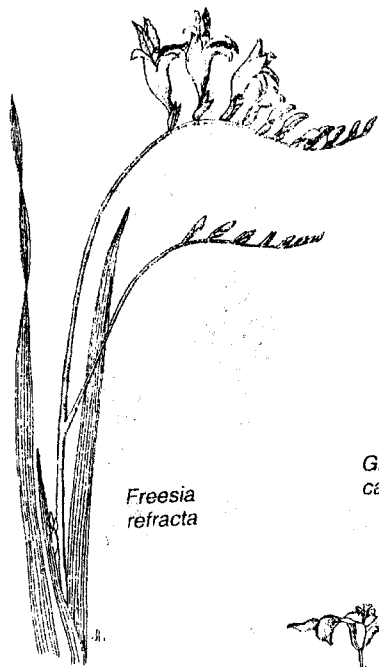
Lachenalia trichophylla

Gethyllis ciliaris

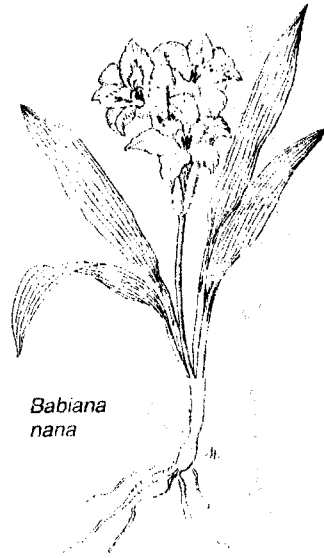
Lachenalia aloides

Freesia refracta

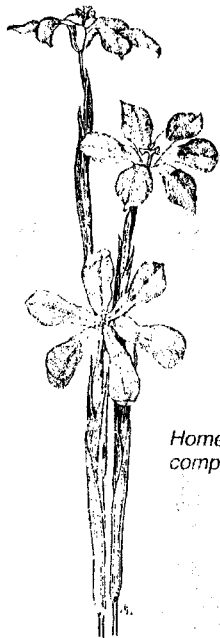
Gladiolus carinatus

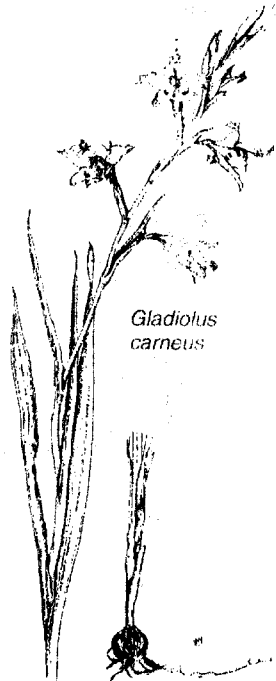
Babiana nana

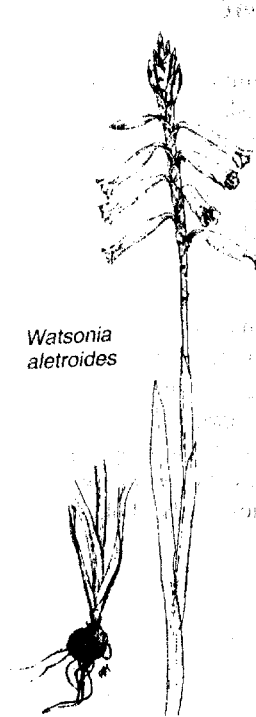
Gladiolus watsonius

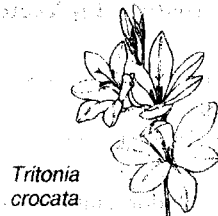
Homeria comptonii

Gladiolus carneus

Watsonia aletroides

Tritonia crocata

Watsonia spectabilis

Romulea monadelphica

Moraea thomasiae

Jihoafrické bulbous species rostoucí a kvetoucí v létě.

V létě rostoucí rostliny se v přírodě vyskytují v Severním a Jižním Transválsku, Gautengu, KwaZulu-Natalu, Free State a severně od Jižního Kapska.

Jejich růstový cyklus je obecně charakterizován novým růstem na jaře a následným rychlým růstem v létě a kvetením uprostřed léta. Některé species kvetou až do pozdního podzimu. Jejich dormantní období je v zimě. Mnoho druhů Amaryllidaceae jsou však charakteristické produkcí květů už od začátku růstové sezony, např. *Boophane disticha* (*century plant*). (pozn.- tato rostlina je s oblibou pěstována u nás milovníky sukulentních rostlin a již dosti rozšířená, v dospělosti nádherně kvete). Letní pěstování je obecně vhodné pro venkovní prostředí prakticky po celé zemi, mimo oblastí se studenými zimami a častými dešti, (u nás se dají pěstovat ve skleníku se sukulenty, v zimě potřebují světlo, tedy umístění za okny). Nicméně, některé letní druhy mohou vydržet i deštivé zimy, za předpokladu, že je země dobře odvodněna, *Agapanthus a Scilla*, (pozn. *Agapanthus* každopádně u nás vykopat a uschovat v chladném nemrzoucím sklepe, podobně jako jiriny, dužnaté kořeny prosypat rašelinou, nebo kokos. substrátem,)

Pěstování v kontejnerech:

Je praktický způsob, při kterém je možno pěstovat více delikátních species u nás v létě rostoucích, např. *Cyrthanthus*, *Nerine*. Většina v létě rostoucích rostlin je však vhodná k pěstování na zahradách než v kontejnerech vzhledem k jejich robustnímu růstu.

ASPEKTY:

Poněkud zastíněné prostředí s volnou cirkulací vzduchu je požadováno pro většinu druhů v oblastech s častými dešti, ale delikátnější druhy je radno pěstovat pod přístřeškem. Kontejnery mohou být přeneseny v zimním dormantním prostředí do sucha.

SUBSTRÁTY a růstové medium:

Jako u pěstování zimních odrůd je nejdůležitější komponent růstu říční vymytý písek a nebo průmyslový písek s různými příměsemi kompostu, což závisí na druhu. Pro lehce a bez obtíží pěstované druhy jako *Cyrthanthus falcatus* (*ohnivá lilie*) a *Haemanthus montanus* je vhodné medium 2 díly písku a 1 díl jemného kompostu. Méně lehce kultivované druhy jako *Boophane disticha* a *Cyrthanthus loddigesianus*, tam by měl být redukován kompost, protože obtížné druhy jako je např. *Cyrthanthus smithiae* a *Gladiolus cruentus* by měli mít v substrátu půl písku říčního a půl průmyslového. Tak jako u rostlin rostoucích v zimě jsou ideální hnědé plastické kontejnery vel. průměru 20cm pro menší rostliny např. *Cyrthanthus a Nerine*, 25cm kontejnery pak využijeme pro zakrslé *Eucomisy*. Větší kontejnery 30 cm jsou vhodné pro robustnější druhy, jako je např. *Gladiolus*

saundersii, *Nerine bowdenii* a *Tritonia disticha*. 35 cm kontejnery použijeme pro dospělé rostliny *Boophane disticha*, *Gladiolus ochroleucus* a *Scadoxus multiflorus*, (*blood flower*).

SADBA

Obvyklé pravidlo je, že vysazujeme asi 3x hlouběji, než je velikost cibulí u druhů jako je Iridaceae, zatím co Amaryllidaceae, Asphodelaceae, Colchicaceae a Hyacinthaceae jsou vysazovány velmi blízko pod povrch a krčky jim vykukují nad zem. Toto platí tradičně i u *Cyrthanthus falcatus*, (*ohnivá lilie*). Nejméně dvě třetiny cibule je ponecháno nad zemí u *Boophane disticha* a *Lindneria clavata* aby se zabránilo preventivně uhňívání kořenů. Tyto letní rostliny se přesazují na jaře a species jako je Amaryllidaceae, by měly zůstat ve svých nádobách po mnoho let.

ZÁLIVKA:

Hojná záливka se doporučuje jednou týdně pro většinu v létě rostoucích druhů pokud jsou pěstovány v kontejnerech, ale mnohé *Cyrthanthusy* vyžadují daleko menší záливku, řekněme jednou za tři týdny pro druhy jako *Cyrthanthus clavatus* a *Cyrthanthus smithiae*.

Doporučené v létě rostoucí species pro kontejnerové pěstování:

AMARILLIDACEAE:

Ammocharis coranica, *nerinoides*, *Boophane disticha*, *Crinum lugardiae*, *moorei*, *Cyrthanthus breviflorus*, *falcatus*, *galpinii*, *guthrieae*, *loddigesianus*, *smithiae*, *Haemanthus humilis*, *montanus*, *Nerine alta*, *bowdenii*, *duparguetiana*, *Scadoxus multiflorus*, *puniceus*,

ARACEAE:

Zantedeschia albomaculata, *pentlandii*, *rehmannii*,

COLCHICACEAE:

Gloriosa superba, *Littonia modesta*, *sandersonia aurantiaca*.

HYACINTHACEAE:

Galtonia viridiflora

HYPOXIDACEAE:

Rhodohypoxis baurii, *milloides*, *rubella*.

IRIDACEAE:

Gladiolus oppositiflorus, *saundersii*, *Hesperantha huttonii*, *Tritonia disticha*.

Zahradní , v létě rostoucí jihoafrické species.

ASPEKTY a SUBSTRÁTY:

Letní druhy dávají přednost na zahradě většinou velmi dobře odvodněné, ale i velmi dobře živinami zásobené půdě. Prostředí má být zastíněné. Mnoho z těchto species na svém přírodním stanovišti není zasaženo velkými dešti v průběhu jejich dormantního období. Nejvíce tolerantní na zálivku jsou species *gloriosas* a *agapanthus*, shazující listí. Tento jako druhý uvedený druh je vhodný ve smíšeném sázení s v zimě rostoucími druhy, jako je *Chasmanthe floribunda*.

SÁZENÍ a ZÁLIVKA:

Tyto rostliny jsou sázeny do stejné hloubky jako je uvedeno pro pěstování v kontejnerech. V písčité půdě mohou být sázeny hlouběji. Jestliže přirozená zálivka chybí, zaléváme jednou týdně.

Doporučené v létě rostoucí species pro záhonové pěstování.

ALLIACEAE:

Agapanthus campanulatus, coddii, inapertus.

AMARYLLIDACEAE:

Ammocharis coranica, Brunsvigia natalensis, radulosa, Crinum bulbispermum, campanulatum, graminicola, macowanii, moorei, Cyrtanthus falcatus, Nerine alta, Nerine bowdenii, krigei, Scadoxus multiflorus, puniceus, (hadí lilie)

ARACEAE:

Zantedeschia albomaculata, pentlandii, rehmannii

COLCHICACEAE:

Gloriosa superba, Littonia modesta.

HYACINTHACEAE:

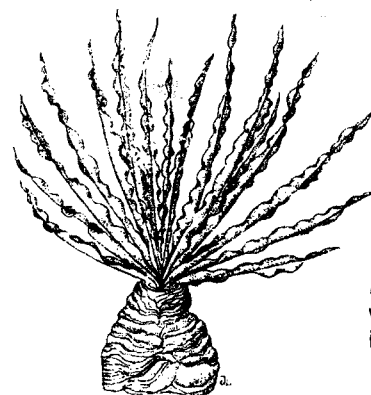
Eucomis autumnalis, bicolor, comosa, pole-evansii, Galtonia candicans, viridifl.

HYPOXIDACEAE:

Hypoxis hemerocallidea,

IRIDACEAE:

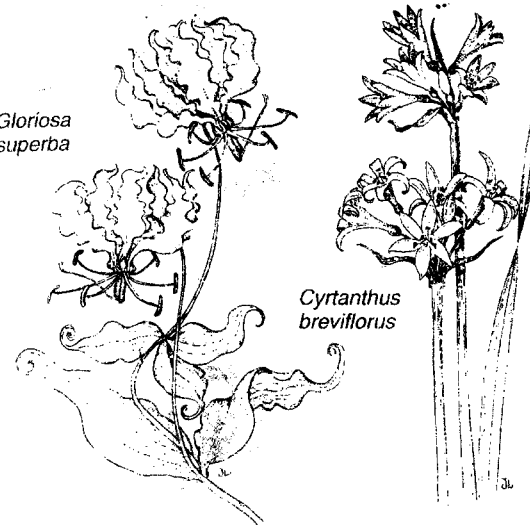
Crocsmia aurea, pottsii, Gladiolus dalenii, oppositiflorus, papilio, Tritonia disticha, lineata, nelsonii, Watsonia densiflora

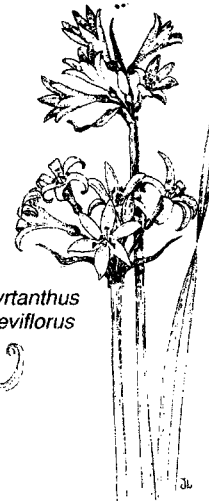
Boophone disticha—
with leaves (left) and
in flower (right)

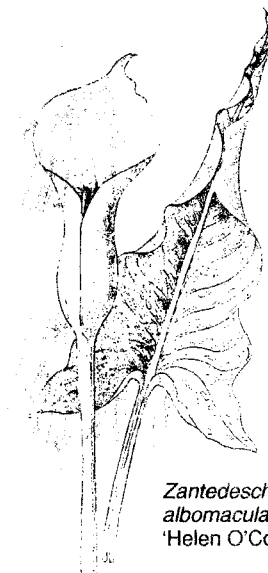
*Gloriosa
superba*

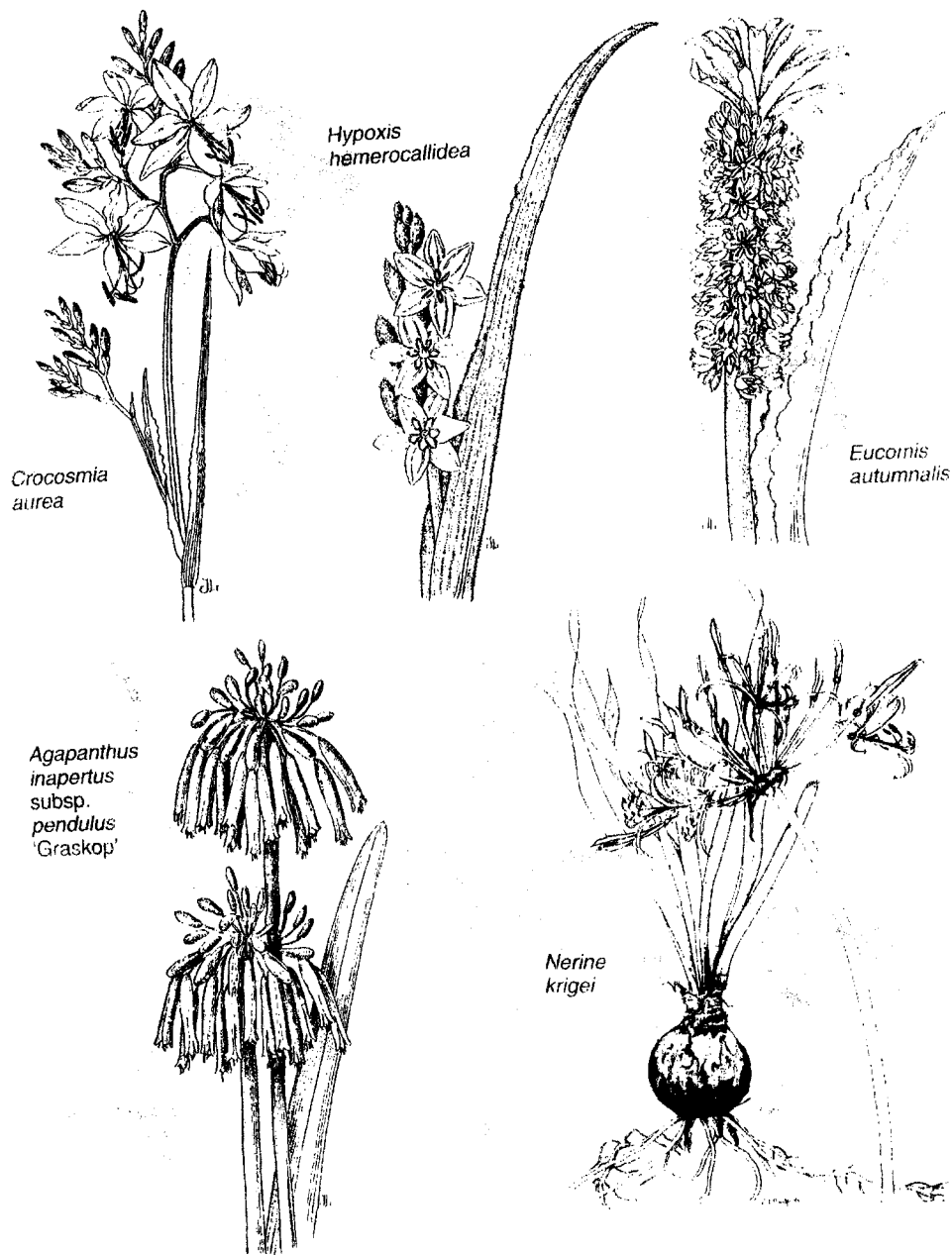

*Cyrtanthus
breviflorus*

*Zantedeschia
albomaculata
'Helen O'Connor'*

STÁLEZELENÉ SPECIES Z JIŽNÍ AFRIKY:

Stálezelené, evergreen druhy se vyskytují v přírodě v obou dešťových zónách, jak zimních, tak letních. Ale podstatná část se vyskytuje v oblastech, kde je celý rok déšť a to takový, jako je v Jižním Kapsku, a v subtropických pobřežních oblastech, KwaZulu-Natal a jižních částech východní provincie Kapsko, (Cape, dříve Transkel). Tato skupina prochází krátkou dobou dormantu v určité části roku při čemž si udržuje stále listoví na jaře i v létě. Široká škála těchto rostlin vhodných pro stín až po prudké slunce je tvoří nenahraditelnými pro zahradníky a to jak pro pěstování v květináčích tak přímo na zahradách. Mohou být pěstovány ve většině území, až na části, které trpí velkými zimami. (pozn. u nás samozřejmě na zimu schovat).

Druhy pro kontejnery:

Většina druhů pro kontejnery vyžaduje částečně zastíněnou polohu, např. *Albuca nelsonii*, *Haemanthus albiflos*, *Tulbaghia simmleri*, další potřebují plné slunce, např. (e.g. *Aristea spiralis*). Některé plný stín (e.g. *Scadoxus membranaceus*). Je nutné znát formy růstu v přírodě, abychom je mohli doma kultivovat s úspěchem. Stále zelené druhy v kontejnerech jsou velmi dekorativní jestliže jsou sdruženy dohromady spolu na verandách nebo balkónech, a obvykle dávají přednost velmi bohatému na živiny a dobře odvodněnému substrátu. Květináč o velikosti 35cm je nejvhodnější, kde můžeme s úspěchem pěstovat větší druhy, jako je *Clivia miniata*, *Cyrthanthus herrey*, 30- 25cm nádoby jsou vhodné pro menší stálezelené *Cyrthanthusy*, a *Nerine*. Pro nejmenší *Cyrthanthusy* stačí i velikost 25cm, např. *Cyrthanthus montanus* a *sanguineus*.

SÁZENÍ A ZALÉVÁNÍ:

Zasazení evergreenů do nových květináčů se může provést ihned po odkvětu, a obecně by měly zůstat nedotčeny po několik let. Některé, jako *Cyrthanthus herrey* a *C. montanus* vyžadují častou závlivu, ale pro většinu těchto rostlin zasazených v kontejnerech je dobré provést dobrou závlivu jednou týdně a to po celý rok.

Doporučené stálezelené species pro kontejnery.

ALLIACEAE:

Tulbaghia violacea, *simmleri*,

AMARYLLIDACEAE:

Clivia caulescens, *miniata*, *nobilis*, *Cyrthanthus brachyscyphus*, *elatus*, *epiphyticus*, *eucallus*, *herrey*, *mackenii*, *montanus*, *obliquus*, *sanguineus*, *Haemanthus albiflos*, *Nerine filamentosa*, *filifolia*, *masonorum*, *undulata*, *Scadoxus membrana-ceus* ;

Hyacinthaceae: *Albuca nelsonii*, *Veltheimia bracteata*.

Species stálezelené pro zahradní pěstování:

Evergreeny mohou na zahradě zůstat na stejném místě po mnoho let, některé dávají přednost plnému slunci, *Dietes*, *Kniphofia* a *Watsonia*, ale jiným se daří ve stínu nebo polostínu, jako je *Clivia miniata*, a *Scadoxus membranaceus*. (pozn. bohužel toto není u nás možné a podle příznivosti zimy někdy kniphofie vydrží ale obvykle ne. Proto je potřebné tyto rostliny důkladně chránit násypem listím, nebo pro jistotu je vykopat a umístit do chladného sklepa, kořeny zabezpečit proti vyschnutí zasypáním rašelinou, nebo kokosovou drť.) Spousta slunce milujících druhů jako *Agapanthus praecox* a *Dietes grandiflora*, mohou růst i ve stínu. Milují velmi propustnou půdu bohatou na živiny, může to být i zkvašený výluh z hnoje. Toto hnojení se vyžaduje pro většinu těchto druhů.

SADBA a ZÁLIVKA:

Sadba evergreenů se provádí po odkvětu, kdy je vykopeme a trsy opatrně rozdělíme aby se nepoškodily kořeny. Nová sadba by měla být stále zalévána ihned od nasazení. Tam kde není přirozená dešťová závlaha a vyhnojená půda, je potřeba provést hnojivou zálivku každý, nebo každý druhý týden a to po celý rok.

Doporučené evergreeny pro zahrady.

ALLIACEAE:

Agapanthus comptonii, *praecox*, *Tulbaghia simmleri*, *violacea*,

AMARYLLIDACEAE:

Clivia caulescens, *gardenii*, *miniata*, *nobilis*, *Cyrthanthus brachysephyus*, *elatus*, *mackenii*, *Nerine filifolia*, *Scadoxus membranaceus*

Pěstování ze semen:

Pěstování cibulovin ze semen má v úmyslu zvětšit si počet pěstovaných druhů ve sbírkách. Obvykle se vysévají v zimě rostoucí druhy na podzim a rostliny rostoucí v létě sejeme na jaře. Vyjimku tvoří proti těmto obecným podmínkám AMARYLLIDACEAE, které by měly být sázeny ihned, jakmile jejich semena dozrají. Čerstvé výsevy rostou velmi hbitě, ale jsou zde určité vyjimky jako *Sandersonia aurantiaca*, (*Vánoční zvonky*), které si vyžadují 3 nebo i 4 roky, než začnou klíčit.

Mělo by být použito hlubokých květináčů, nejlépe přenosných, a výsevni medium by mělo být sterilizováno. To co sázíme by mělo být závislé na kvalitě půdy, ale obecně se dá říct, že je třeba použít písku, kompostu nebo jílu. Pro choulostivější

druhy se musí omezit kompost a jíl. Semena by měla být sázena řídkěji, aby se zabránilo přílišnému přerůstání a tak ponecháno dostatek místa pro výpěstky. Semena většiny druhů musí být pokryta vrstvičkou písku, Zatímco semena AMARYLLIDACEAE jsou pouze vtačena opatrně do zeminy tak, aby byly pod tenkou vrstvou zeminy, vyjimku tvoří *Cyrthanthus*, jehož plochá a suchá semena se vloží do skleněné nádoby naplněné vodou, vodu vyměňujeme jednou týdně. Když semena začnou vytvářet lističky, pak je přemístíme do květináčů a nebo záhonů. Semena všech cibulovin takto zasazené necháme v zemině celou sezonu a v mnoha případech se nechávají v neporušené zemině po 2-3 roky. Pak se mohou sadit na záhon nebo do kontejnerů.

Pěstování z dceřinných výhonů, malých brutů a malých cibulek:

Tyto výrůstky jsou oddělovány v průběhu dormance. Větší bruty mohou být usušeny a skladovány do další sezony, ale pahlízky s čerstvými kořeny u amaryllies by měly být zasazeny ihned. Některé druhy, např. *Lachenalia*, se reprodukuje malými cibulkami v zálistí nebo na vrcholcích stolonů podobně jako členové skupiny liliaceae. Tyto cibulky mohou být též odebrány a připraveny pro výsadbu na další sezonu. Rostliny s rhizomatickými kořeny, jako je *Agapanthus*, *Clivia* a *Kniphofia*, se rozmnožují tak, že rozrostené chomáče kořenů vyryjeme a opatrně rozdělíme od centra a sadíme podle potřeby na jiné místo.

Množení řezáním listů:

Způsob množení řezáním listů je efektivní pro rozmnožování zásob řádu *Lachenalia*. Listy pro řez musí být bez virusů, a v aktivním stadiu růstu. Záleží na velikosti listu, který je uřezán příčně a umístěn do dobře odvodněné zeminy, která se skládá z dobře vymytého písku a vermiculitu v poměru půl na půl. Základ řezu se umístí asi 1 cm pod povrch, řez a zakořenění provádíme ve stínu a udržuje se pouze slabá vláha. Cibulky se začnou formovat na základně řezu asi za 1 měsíc. Pak jsou vyjmuty a skladovány do konce sezony a znovu zasazeny na podzim

Péče o rostliny:

Mnohé cibulnaté rostliny mohou být obecně pěstovány aniž by potřebovaly dalšího hnojení, protože mají malé požadavky na další posilování kompostem, ale to neznamená, že přihnojování se nedoporučuje. Naopak, většina druhů velice dobře přijímá přihnojování hnojivem s větším obsahem potaše a nízkým obsahem dusíku. Může být přidáváno hnojení, které se pomalu rozpouští a to do horní vrstvy zeminy, nebo aplikováno na list. Můžeme přihnojovat asi jednou za 14 dní v nižších dávkách, než se běžně doporučuje.

MOŽNOSTI OBJEDNÁNÍ RARITNÍCH HLÍZ A CIBULÍ
Z OBLASTI CAPE PENINSULA

Adresa firmy:

P.O. BOX 6363, UNIFDAL 7612 SOUTH AFRICA

web site : www.clivia.co.za e-mail: capescd @iafrica.com

Aktuální nabídka pro jaro:

ORNITHOGALUM DUBIUM, žlutě kvetoucí nízká rarita, pro hrnky. Cena 8 bulbs za R 30, (mění se asi 5-6 randů za dolar, nyní dolar zpevnil, potřeba zjistit přesnou směnitelnost)

MORAEA VILLOSA, říkáme jí cape iris, který kvete krásnými modrými květy. Pro hrnky i otevřený záhon, 8 bulbs za R 20.

MORAEA TRIPETALA, ostře tmavě modře kvetoucí Moraea má květy na stoncích 50-60cm dlouhých, dobře roste a kvete, 15bulbs za R20.

BULBINELLA FLORIBUNDUS SUPERBUS, jedna z největších Bulbinel má žluté květy na stopkách až 1,5m dlouhých, 4 bulbs za R30.

CYRTANTHUS OBRIENII, kvete červenými zvonkovými květy, pro hrnky i venek. 10 bulbs za R30.

IXIA VIRIDIFLORA, velmi pěstovaná po celém světě, má krásné květy a pevné stonky, 10 corms za R 25.

SPARAXIS GRANDIFLORA, „Gold Cup“ má květy velké, svítivě žluté s černými středy. 15 bulbs za R 20.

FREESIA CORYMBOSA, vonící miniaturní Freesia s růžovými květy, je ideální pro stinné zákoutí jako hrnková rarita. 20 bulbs za R20.

BABIANA CEDER & SPICE, kvete od července do srpna má velké vonící květy ale na krátkých stopkách. 20 bulbs za R 20

IXIA POLYSTACHYA, jedna z noblesních forem ixii, pozdě kvetoucích, má purpurově modré květy. 15 bulbs za R20.

WATSONIA HUMILIS čistě přírodní rostlina, bílá a růžová specialita s jen 15cm dlouhými a plnými květy. Miniatura. 10 bulbs za R 25

ZANTHESIA AETHIOPICA, je to známá bílá Cape arum LILY, která má výborné květy pro řez. Pěstujeme na plném slunci, 8 bulbs za R 25

SOUTH AFRICAN BULBS

Rare flowering bulbs from Cape Peninsula

Jim Duggan, Flower Nursery, 1452 SANTA FE DR. *ENCINITAS, CA 92024

Dále vám představuji nabídku pěstitele z Kalifornie, který nabízí cibulky a hlízky dopěstované ze semen a již aklimatizované pro naše podnební pásmo. Pěstuje v zimě rostoucí species, které je možno si objednat během našeho léta. Zasilá katalog s perokresbami a mnohými vysvětleními a návody na pěstování, část z katalogu Vám budu citovat. Napřed jeho nabídka, ceny jsou v rozsahu od 1 do 3 US dol. za cibulku, nebo hlízku což je mnohem dražší, než od předešlé firmy z Jižní Afriky. *Dierama* a *Weltheimia* jsou ještě dražší. Vypíši aktuální nabídku jednotlivých species, ale bez popisů, protože to by zabralo půl zpravodaje.

BABIANA (*Baboon Flower*) *ambigua, attenuata, blanda, cedarbergensis, disticha, ecklonii, nana, nana var. angustifolia, odorata, patersoniae, cv. Porteville, pulchra, pygmaea, rubrocyanea, secunda, stricta, a hybridy levandulové a bílé, vanzyliae, villosa, villosa grandis.*

CHASMANTHE *aethiopica, floribunda, floribunda duckittii.*

CYANELLA *hyacinthoides, lutea, orchidiformis*

CYRTHANTUS cv. „Orange Gem“

DIERAMA *pulcherrima cv. "Silver Dawn" a pendula robustum white.*

FERRARIA (*Spider Flower*) *crispa, crispa var. nortieri, densepunctulata, divaricata, uncinata.*

FREESIA *alba, elimensis, fergusoniae, leichtlinii(muirii), occidentalis, refracta.*

GEISSORHIZA *aspera, imbricata, inaequalis, monanthos, radians, splendidissima, tulbaghensis.*

GLADIOLUS: má asi 150 přírodních species, v mnoha barvách s různými barevnými tečkami, znaky a kombinacemi. Mnohé krásně voní. Z *Gladiolus dalenii* byly vyšlechtěny současné moderní hybridy.

G. alatus var. alatus 6-10" (colová míra) s velkými oranžovými květy s červeným středem a zelenožlutými značkami na petálech. 2,75 \$ za hlízku

G. aureus 10-17" vysoký, žlutý se zvonkovými květy 2,75,

G. carmineus 8-10" vys, (Cliff Gladiolus) květy 2", kvete krásně korálově růžově s bílými linkami. 1.75,

G. carneus Kleinmond 12-22" vys, velké bílé květy, jemně červený do středu. 3,

G. gracilis latifolius 16-21" vys, bledě modrý s tmavými značkami a bílým středem. 3.25,

G. huttonii 18-23" vys, (East Cape Flame) květy jsou pastelově červeně oranžové s žlutou a červenými linkami do středu 3.25,

Gladiolus priorii 28-34" (1m) (Red Afrikaner), střešňově korálově červený, s žlutým středem, kvete na vánoce 2.50,

G. quadrangularis 19-25", bledě růžově oranžový, žlutě oranžově do středu. 3.50

G. tenellus 9-12“ zlatě žlutý, svítivě žluté okraje a červené linky do hrdla. 3.50,
G. tristis 25-33“ (1m) (Yellow Marsh Afrikaner), je krémově bílý s nějakou
žlutou do středu. 1.75

G. uysiae 6-8“ rarita, voní, bledě zelené květy žilkované hnědo-purpurově a
s krásnými tmavě žlutě zelenými vnitřními petály. 5\$

G. watsonium, [*Homoglossum watsonium*] 18-28“ pastelově oranžový se žlutou.
3.50,

GYNANDRIRIS *cedarmontana*, zakrslý, s krátkou vegetační dobou. Je velmi
atraktivní, bílé květy s žlutým středem a svítivě linkovaný purpurově 2.75

HESPERANTHA (Evening Flowers), *bachmanii*, *pauciflora*, *vaginata*

HOMERIA (Cape Tulips), *britteniae*, *collina*, *comptonii*, *elegans*, *flaccida*,
minor, *ochroleuca*,

IXIA (Corn Lily) *bellendenii*, *capilaris white*, *conferta*, *dubia form A a B*, *flexuosa*
framesii, *lutea var. lutea*, *maculata*, *monadelphina*, *paniculata*, *rapunculoides*,
rouxii, *viridiflora*,

LACHENALIA (Cape Cowslips), má cibulky a asi 80 přírodních species, Květy
připomínají malé hyacinty, které se dají u nás pěstovat, mají většinou zimní růst
až na některé vyjimky a dají se pěstovat jako hrnkové vzácné speciality. V zimě
rostou a kvetou v bytech za oknem, ale je velký problém jim dát správné
podmínky odpočinku v létě. Pan Graham Duncan vydal velmi zajímavou knížku,
„The Lachenalia Handbook“, kde je velmi mnoho perokreseb a barevných
fotografií včetně návodů na pěstování. Tuto knížku jsem ochoten zapůjčit k
prohlédnutí při členské schůzi v Otrokovicích. Též knihu od Richarda J. Dousta,
„Cape Bulbs“ a nejrásnější knihu od Niel Du Plessise a Grahama Duncana
„BULBOUS PLANTS OF SOUTHERN AFRICA“, která je souborem jihoafrické
přírodní cibulové květeny, včetně lekninovitých, orchideovitých a dalších, vše
v barevných nádherných perokresbách. P.M

L. aloides quadricolor, *aloides Pearsonii*, *bachmanii*, *bulbifera*, *capensis*,
contaminata, *fistulosa*, *juncifolia*, *liliflora*, *mathewsii*, *mutabilis*, *orthopetala*,
pustulata, *reflexa*, *splendida*, *unicolor*, *viridiflora*, *zeyheri*,

LAPEIROUSIA *enigmata*, *jacquinii*,

MORAEA (Butterfly Iris) je to velmi atraktivní rostlinný genus, který má
v přírodě asi 119 species. Některé jsou jedovaté, *M. polystachia*, některé jsou
stálezelené mají květy podobné jednoduchým máčkům či iriskům, ale ve velmi
různých a neobvyklých barevných kombinacích.

M. aristata, *bipartita*, *fugax*, *loubseri*, *macrocarpa*, *neopavonia*, *polyanthos*,
polystachia, *ramosissima*, *tricolor*, *tricuspidata*, *tripetala*, *unguiculata*, *vegeta*.

NERINE květy Nerine jsou nám známé z obchodů, dováží se z Holandska, kde
se většinou však již pěstují hybridy na hektarových lánech, někdy je možné
cibule, které patří do Amaryllidaceae, koupit i u nás. O pěstování Nerine jsme již
dříve podrobně informovali. *N. filifolia*, *masonorum*, *umtata*.

ORNITHOGALLUM (Snědky)

Zahrnuje v přírodě rostoucích asi 120 species, některé jsou velmi vhodné jako
řezané květiny, zejména *O. thyrsoides* které již je překlimatelem a dá se
snadno pěstovat jako hrnková cibulovina, vysazovaná na jaře a kvetoucí ve
velkém květináči v polostínu na zahradě, květ je velmi trvanlivý, velká cibule se
dá koupit v Holandsku na květinových trzích. Některé snědky rostou i jako
kaudexní s velkými či malými cibulemi a jsou ozdobné svým jemným listím, jako
pažitka, květy u mnohých přírodních species jsou však málo zajímavé a
nebarevné.

O. dubium yellow, *dubium orange*, *secundum*, *thyrsoides*.

OXALIS (Čtyřlístek)

Má více jak 500 botanických species. Z čehož některé jsou pěstovány jako
pereny a mnohé mají hlízovité kořeny či hlízky, některé mohou být úpornými
pleveli, pěstuje se i mnoho hybridů.

O. cv. Garnet, *hirta*, *lobata*, *purpurea*.

ROMULEA tento genus má asi 95 přírodních species a je podobný krokusům,
které pěstujeme v hrnčích a jiných nádobách. Preferují slunce, květy se v noci
zavírají.

R. campanuloides, *flava White*, *flava Yellow*, *grandiscapa*, *hirsuta*, *hirta*,
leopolditii, *rosea*, *saldanensis*, *sp. Large Shiny White*, *tabularis*.

SPARAXIS (Wand Flower) je to malý genus asi s 12 species, a má maličké
síťkované hlízky, které dávají velmi drobný brut, jeho hybridy, barevnější a
s většími květy jsou k dostání v kabelkách z dovozu z Holandska, jeho pěstování
však končí v mnohém nezdarem, protože potřebuje speciální pěstování, u nás
v pařeništích se zimním růstem. Citlivý na mraz, jako ostatně všechny ostatní
uvedené květiny. Jinak velmi krásně kvete a vhodný k řezu.

S. bulbifera, *elegans*, *fragrans*, *grandiflora "acutiloba"*, *grandiflora fimbriata*,
grandiflora violacea, *meterkampiae*, (*Synnotia*), *parviflora*, *tricolor*.

SPILOXENE asi 30 přírodních species, má hlízky jako v mřížkovaném textilu,
okvětní lístky jsou dlouhé a úzké, jako hvězdičky či kopretinky, barevně krásné s
různobarevnými středy. Květy velké asi 2cm, na stopkách přibližně 20-30cm.

S. canaliculata, brilantově žluto-oranžová, s červeno-hnědým centrem,
S. capensis, „Peacocks Stars“ pastelově purpurový květ s modře a zeleně
vybarveným centrem, tmavě purpurově lemovaným.

TRITONIA je to květina, kterou má majitel firmy nejraději. V přírodě je asi 28
species, a má hlízky. Je podobná na *Crocasmii* a *Chasmanthe*. Sadíme na plně
slunce. U nás tedy zimní zahrada, nevím, zdali by se daly aklimatizovat pro letní
období jako *Crocasmia*, které můžeme běžně nakoupit z dovozu z Holandska.

Firma nabízí tyto *Tritonie*: *crocata cv. Princess Beatrix*, *deusta*, *dubia*, *lineata*,
securigera-orange, *a yellow*, *spec. White*, *squalida Pale Orange*, *squalida Pink*.

VELTHEIMIA (Hyacinthaceae), je to malý genus, dvou species, vytváří cibule,
které jsou v dospělosti velké asi v obvodu 25-30cm, šupinaté a mají vespod jakýsi
podstavec, ze kterého koření, podobné názny obvodového kořenění mají i

hyacinty. Pěstují se uvnitř, nebo v zimních zahradách, (pozn. P.M. viděl jsem je však vysazené jako speciality na skalkách a dvě velké jsem velmi levně zakoupil. První zimu nekvetly, ale na podzim v roce 99 zakvetly obě nádhernými růžově fialkovými květy, současně s orchidějí *Disa tripetaloides*. *Veltheimia capensis* je nádherná cibulová květina a u nás známa jen vyjimečně některými pěstiteli sukulentů, její květ je dosti podobný květu aloe, semena se dají získat v nabídkách těchto rostlin. Mě z dovezených semen krásně roste, a máni asi 20 mladých dvouletých rostlinek, pěstovaných na chladné chodbě u skleněných luxferů s celou zásobou jiných sukulentů, které v létě rostou bez problémů v zemním skleníku. Vzpomínám, jak jsem tyto cibule *Veltheimii* získal, když po zjištění, že tyto cibuloviny nejsou mezi nabízenými kaktusy, 99,5% nabídky zahradnictví, dotyčná paní „majitelka velkého zahradnictví“, byla mým zájmem o cibuloviny, které měla v několika kusech i *Cyrthanthusem* na schodech u domu vyděšena. Na vyrytí byla přivolána velmi tučně vyhlížející černá pracovnice a nechutně vyryla jednu cibuli. Dostal jsem ji i s hlínou a zjistil jsem, že je napůl uhnílá, proto po mém apelu sama majitelka přišla a vyryla dvě velké zdravé cibule, jestli jim tam něco zbylo, nevím. Po dlouhém smlouvání byly cibule slevněny na 20 randů za kus. Moje radost byla nevídaná. Na skalce rostla ještě mnou nikdy neviděná krásná orchidej *Satyrium*, zeleně kvetoucí, kterou jsem si vyfotografoval. Protože zlověstně vyhlížející barevná pracovnice mne pozorovala jedním okem spozna velkého cykasu a kolegové počítali poslední randy které vydají za různé raritní sukulenty, raději již jsem se pomalu přibližoval k východu, aby si majitelka náhodou nerozmyslela a chtěla cibule vrátit. V dalších botanických zahradách jsem viděl vzácně i hybridy *Veltheimii*, kvetoucích čistě růžově a dokonce citronově žlutě.)

Weltheimia bracteata, (Forest lily) kvete variabilně od růžové po červenou, dobře se pěstuje v částečném stínu. Cena 8.50\$ kus.

WATSONIA (Bugle Lily) asi 52 species v přírodě. Mnohé jsou evergreen. Výborné pro řez i pěstování na zahradě.

W. aletroides, *angusta*, *borbona ssp. borbonica*, (*pyramidata*), *coccinea*, *humilis*, *marginata*, *meriana*, *pillansii*.

Z. dopisu pana Duncana přiloženému ke katalogu, katalog přišel v červenci 1999:

Objednávková sezona pro posílání poštou je opět zde s mou sedmou nabídkou neobvyklých květinových cibulí z Cape Peninsula. Každý rok najdete v nabídkovém listu něco nového oproti předešlým rokům. Když to bude možné, představím Vám nové cibule, které jsem dopěstoval do „maturity“. Dostupnost některých cibulí se mění, když se změní jejich četnost. Letos jsou *Lachenalia* opět v malé nabídce.

Kromě *Lachenalii*, byly všechny ostatní cibule po sklizni velmi dobré. Těšil jsem se z prvních květů různých nových druhů. Dvě nové *Homerie*, *tricolor*, překrásný trpasličí a *H. palliada* s lehce žlutými květy, nová *Romulea* zvaná „Large Shiny White“ hustě kroupenatý *Gladiolus maculatus*, a bíle kvetoucí forma *Watsonia marginata* jako početnější druhy si jistě najdou cestu do

nabídkového listu. Nový vzhled nabídkového listu je hlavně v barevném provedení titulní strany. Měl jsem se svým Mc Intoshem a Page Makerem i Fotoscopem hodně práce. Doufám, že nový katalog bude pro vás výhodnější a atraktivnější.

Pro ty z Vás, kteří začínáte s kultivací jihoafrických cibulí bude myslím dobré, když budete dodržovat následující pokyny. Velmi dobrá drenáž a žádná letní závlhka. V přírodních podmínkách tyto cibule rostou v období zimních dešťů a odpočívají během suchého léta. Je též mnoho druhů, které letní závlhku tolerují, ale musí mít bezpodmínečně dobrou drenáž. Zapamatujte si, že můžete pěstovat všechny jihoafrické cibule, pokud je v létě usušíte. Můžete také zapustit květináče s cibulemi do země, ve fázi růstu, (pokud nesněží a nemrzne) a potom v létě vyjmout a tyto skladovat v suchém místě. V krutých zimních podmínkách, (vím o různých rozsáhlých kolekcích v New Yorku, v Kanadě a ve Francii) se pěstují cibule ve studených konstrukcích a sklenicích.

Tyto květiny jsou tak nádherné, mají takový šarm, že jsou pěstovány i přestože pro ně nemáte právě ideální klimatické podmínky. Jihoafrické cibule začínají růst brzy na podzim, když se začne ochlazovat a nebo pršet. Začnou prudce produkovat list po dobu zimních měsíců a mnohé pak kvetou až na jaře.

Informace o pěstování jihoafrických cibulovin a hlíz:

Do kontejnerů použijte dobře vysušený pískový mix. Mix, který používám, je složen z 40% substrátu, který obsahuje drť z červené jedle, (můžete dle potřeby nahradit jinou drť,) a z 60% hrubého písku. Vyhněte se organickým látkám, jako jsou komposty a hnoje. Je dobré přidat malé množství kostní moučky. Uložte cibule do hloubky 2x až 3x větší než je jejich výška. Dodržte doporučení pro pěstování ve stínu, polostínu a na slunci! Ve velmi teplých podmínkách je každopádně potřebný i malý stín pro ty s největšími nároky na slunce. Pro nejchoulostivější cibule, které snadno podléhají hnilobám, použijte metodu písčitého zasypu. Napřed kontejner naplňte květináčovým mixem do pěstební hloubky, na spodek samozřejmě drenáž. Doplňte písčítým základem, asi 1 cm.

Umístěte cibule na písčítý základ a pečlivě pokryjte dalším pískem, nakonec naplňte zbytek květináče mixem. To uloží cibule jen do písku a vznikne perfektní drenáž. V zahradě, kde jsou pravidelné dešťové srážky vždy použijte tuto metodu.

S pěstováním můžete začít již koncem srpna, avšak se závlhkou začnete až se ochladí, nejdříve koncem září. Všechny cibule zasaďte nejdříve do konce října. Zalévám dešťovou vodou, podle počasí, při horkém počasí nejdříve po 1 týdnu, po jednom měsíci přidáváme i plně rozpustné hnojivo s malým obsahem dusíku. Po odkvetení se závlhka omezí a po zasychání listů zastaví úplně. Květináče se nyní mohou přemístit na suché místo, Pokud zjistíte v některých kontejnerech během letního odpočinku vlhkost, předělejte cibule do suchého čerstvého mixu. A kontrolujte často, nezapomeňte na tyto cibule v době, kdy vše jiné kvete, mohli by jste o ně přijít.

Již desítku let dostávám pravidelně barevný katalog semen od této firmy. V tomto katalogu je tolik specialit a novinek včetně různých hybridů, že kdo je zvyklý na naše katalogy a nabídky, tak se nestačí divit. Je pravda, že zde nabídka není kompletní, pro některé speciality musíte prostudovat i další zahraniční katalogy, např. STOKES kanadský a další americké, německé, holandské a jiné, dokonce jsem viděl i jihoafrické semenné katalogy. Tak jsem se rozhodl na poslední stránku našeho Zpravodaje připomenout několik novinek květin z tohoto katalogu, který obsahuje i část zeleninovou.

Na titulní stránce je předvedena novinka, **mák orientální**, CORAL REEF, specialita této firmy pro rok 2000. (sáček 45 semen stojí 1,99 libry). Květy mají v průměru asi 20 cm, v krásné korálové barvě, na jedné stopce jsou i tři květy, rostlina je trvalá, až tříletá, pak je vhodné ji ze semen znovu obnovit. Může se vyset i brzy na podzim, a tak již příští léto kvete. Vytváří velké rostliny. Dále mimo mnoha jiných novinek, jako je trvalka *Polyanthus*, v mnoha barvách a barevných kombinacích, různé zvonky *Campanulata* plnokvěté, mne zaujala převislá truhlíková novinka, miniaturní *Phlox hybrida compacta*. Je nabízen ve směsi asi čtyř barev, bílé, fialové růžové, růžové a červené. Má kvést celé léto, velmi trvanlivé květy a má rád plné slunce, (220 semen za 1,99 libry).

Dále jako novinka jsou nabízeny semena *Delphinium* a to hybridy F1, v barvě bílé, růžové, světle a tmavě modré. Vznikly na základě 11let šlechtění na Novém Zélandě, jsou však drahé, (12 semenek za 3,99 libry).

Těž v petuniích, je novinka (jinak je nabízeno asi 40 sort ve všech barvách a velikostech), plnokvětá a převislá, samozřejmě hybrid F1, s názvem grandiflora „Double Cascade Burgundy Plum Vein“. Květy jsou velké přes 12 cm napříč a rostliny vytváří převislou kaskádu. Barva je pastelově fialová a červenofialová.

(25 semenek je za 2,99 libry), Katalog obsahuje i novinky truhlíkových fialek, s názvem „miniola“ jsou odolné mrazu v barvě světle fialové se žlutým žíhaným středem a tmavě purpurové s červeně lemovaným žlutým žíhaným středem. Pro rok 2000 je zde novinka, fialka hybrid F1, „Penny Orchid Frost“, až 20cm vysoká v barvě bílé s krásným barevně ladicím pastelově fialovým jemně žíhaným středem. Jsou ideální pro kontejnery a květinové košíky. 35 semen za 1,99 libry.

Dále je zde propagováno pěstování letniček v tak zvaných „The Flower Pouch“, což je vlastně dlouhý plastický pytlík s otvory pro nasazení přísad letniček. Pytlík se naplní substrátem a dovnitř se zastrčí trubičkou závlaha, vysadí se malými přísadami letniček a až je tato nádhera v plném květu, zavěsí se v pergole nebo z balkonu. Do takového „Pouchu“ se vsadí asi 12-20 sazenic. Mohou to být petunie, impatiensy, muškáty, ale i macešky, speciálně k tomuto účelu vyšlechtěné. *Viola x witrockiana* „Sugared Almonds“ je v unikátní směsi barev (80 semen za 1,99 libry).

Jako skutečně unikátní novinku předvádějí modrou chrysanthemu, *Heteropappus* „Blue Knoll“ je to však jednoletka a kvete do zámrazu. Abychom měli z této zajímavé rostliny velmi podobné chrysanthémě radost, vyséváme ji brzy na jaře nejlépe již v lednu, nebo únoru. Vytvoří rostliny 22x 45cm velké, se stovkami modrých květů s žlutými středy. Pro irisáře je zde nabídka *Iris chrysographes* „Black Night“ *sibirica* „Red Flare“, a Orchid hybridy, „Pacific Coast Hybs“, které nejsou mrazuvzdorné. Jako další zajímavosti jsou zde *Meconopsis* modré máky a další velké nepřeberné množství letniček, trvalek, hrnkových i kaktusových semen, trávy, letničky k sušení, bonsaje, skalničky a zelenina. P.M.

*Agapanthus
praecox
subsp.
orientalis*

*Moraea
huttonii*

*Dierama
pendulum*

*Dietes
grandiflora*